Üzleti 7

A tanulószerződés különszám a Nemzetgazdasági Minisztérium támogatásával készült, az NFA-KA-NGM 1/2015. számú pályázat keretében

2016. OKTÓBER | A MAGYAR KERESKEDELMI ÉS IPARKAMARA GAZDASÁGI LAPJA | TANULÓSZERZŐDÉS KÜLÖNSZÁM

Elsősorban a pályaorientációs tevékenységet erősítjük – hangsúlyozta Vörös-Gubicza Zsanett, az MKIK megbízott oktatási és képzési igazgatója.

(3. oldal)

Sokat költünk a szakoktatásra, mert különben nehezen találnánk szakembert – jelentette ki Belső Gábor, az EuropTec Műanyag-feldolgozó Kft. ügyvezető igazgatója.

(6. oldal)

Az itt végzett szakmunkások 10-15 százaléka marad nálunk. A többség vagy saját, vagy a családi vállalkozásban dolgozik tovább, vagy Ausztriába, Németországba mennek dolgozni – sorolta Tiboláné Kovács Zsuzsa, a ZÁÉV HR vezetője.

(8. oldal)

Parragh László: Minden szinten legyen mérhető a teljesítmény

Ezen az úton végig kell menni

Lehet, hogy ma még „csak" 70 vagy 80 százalékban tudjuk előre, hogy mi lesz a munkaerőpiac igénye öt-tíz év múlva, de óriási hiba lenne, ha meg sem kísérelnénk a prognózist felállítani. De ne legyenek illúzióink, a „tutit" senki sem tudja megmondani. Viszont ha meg sem próbáljuk „belőni" a lehetséges változásokat, akkor biztosan nem találjuk meg a megoldást – hangsúlyozta Parragh László, a Magyar Kereskedelmi és Iparkamara elnöke, akivel a szakképzési rendszer átalakításának következő feladatairól beszélgettünk.

Osváth Sarolta

– Mit várnak a szakképzési rendszer átalakításától a gazdaság szereplői?

– Mindenekelőtt azt, hogy a szakképzés közelítsen a gazdasághoz. A fiataloknak olyan tudást adjon, amit a munka világában hasznosítani tudnak, ami megfelelő keresetet, megélhetést biztosít számukra. Természetesen mindez nemcsak a szakképzésre, hanem szélesebb értelemben, az egész képzési rendszerre vonatkozik, beleértve a felnőtt- és a felsőfokú képzést is. Ennek az igénynek persze nem könnyű megfelelni, hiszen számos feltételnek teljesülnie kell.

– Részletezné, hogy melyek ezek a feltételek?

– Alapvetően fontos, hogy a tartalom, amit a szakképzés nyújt, alkalmas legyen a gazdaság igényeinek kielégítésére. Meg kell vizsgálni, hogy valóban azokat a szakmákat oktatjuk-e, amire szükség van? Hogy példával illusztráljam: húsz évvel ezelőtt még nem volt szükség például gipszkarton-szerelőre, ma viszont válaszfalat csak ebből építenek. De említhetném a hőszigetelő szakmát is, tíz éve még alig ismertük, ma pedig a legkeresettebbek egyike. A lényeg a minél nagyobb összhang megteremtése a gazdaság és a képzés között, az indok és az összefüggés roppant egyszerű: minél naprakészebb a kapcsolat, annál versenyképesebb a gazdaság. Nem könnyű feladat a tradicionális társadalmi viszonyok közé beágyazódott képzési rendszert, a kialakult érdekviszonyokat és a hagyományos magyar szemléletet megváltoztatni. Természetesen szükségesek még jól képzett pedagógusok, a szakma iránt elhivatott tanulók és soksok pénz, iskolákra, tanműhelyekre, korszerű eszközökre. A legfontosabb tényező azonban az idő. Amiről szintén nem tudjuk, hogy mennyi. De nincs más út, végig kell menni rajta.

Parragh László, az MKIK elnöke

– Ahhoz, hogy naprakész tudással rendelkező szakembereket kapjon a gazdaság, a képzésnek előtte kellene járnia jó néhány évvel. A tananyagfejlesztésnek pedig még sokkal több évvel. E technikailag és technológiailag rendkívül gyorsan változó világban van erre reális esély?

– Igen is, meg nem is. Rendkívül nehéz ma pontosan megmondani, mi lesz, mire lesz szükség öt év múlva? Sőt, talán nem is lehet, hiszen valóban felgyorsultak a változások, a gazdasági folyamatok. Abban az esetben azonban, ha meg sem próbáljuk megcélozni, „belőni" a lehetséges változásokat, akkor biztosan nem találjuk meg a megoldást. A nálunk fejlettebb nyugati országokban, Ausztriában, Németországban vagy Hollandiában

(Folytatás a 4. oldalon)

Odrobina László, az NGM helyettes államtitkára

A piaci igényekhez sokkal jobban kell igazodnia a szakképzésnek

Átfogó szemléletű, gyakorlatorientált tudás megszerzését szolgálják azok a változások, amelyek szeptembertől kezdődtek el a szakképzésben. A jelentős kihívások és feladatok ellenére zökkenőmentesen indult az új tanév – nyilatkozta lapunknak Odrobina László, a Nemzetgazdasági Minisztérium szakképzésért és felnőttképzésért felelős helyettes államtitkára.

Odrobina László, az NGM szakképzésért és felnőttképzésért felelős helyettes államtitkára

Kocsi Margit

– Konkrétan milyen lépésekkel indult a 2016/2017-es tanév?

– A sürgető gazdasági igények miatt halaszthatatlan volt az iskolaszerkezet átalakítása, így az új iskolatípusok bevezetése is. A 2016/2017-es tanévre történő felkészítés jelentős erőfeszítéseket követelt a szakképzésben dolgozóktól. A rendelkezésre álló rövid idő ellenére sikerült elkészíteni a szeptemberben új képzési struktúra szerint induló szakgimnáziumok 9. évfolyama számára az oktatás megkezdéséhez szükséges dokumentumokat, így a szakmai és vizsgakövetelményeket és a szakmai kerettanterveket. A fejlesztések koordinációjában jelentős szerepet játszott az MKIK. Ezen túl több – szakközépiskolában tanított – szakképesítés tartalma is megújult. Egyidejűleg elindult a Szakképzési Hídprogram, melyhez kapcsolódóan jogszabályban megjelent a szakmai és a közismereti kerettanterv is. Emellett a szakgimnáziumok közismereti órakerete is átalakult, a 9. évfolyamon egy új, komplex természettudományos tantárgyat vezettünk be, mely jó lehetőséget biztosít a tanulók számára egy átfogó szemléletű, gyakorlatorientált tudás megszerzésére. Összegezve azt mondhatom, hogy a felmerülő jelentős kihívások, feladatok ellenére zökkenőmentesen megkezdődött a tanév, mely a szakgimnáziumokat tekintve egy új fejezet kezdete.

– Melyek a duális képzés új irányai? Milyen elképzelései vannak a Nemzetgazdasági Minisztériumnak a jövőre vonatkozóan?

– Az elmúlt években több jelentős lépést tettünk a duális képzés kiterjesztése érdekében. Ilyen például a kamarai garanciavállalás intézményének bevezetése vagy a vállalkozások számára biztosított kedvezmények szélesítése a duális képzésben való részvételük ösztönzésére. További intézkedések szükségesek azonban ahhoz, hogy a mintaként szem előtt tartott német duális képzési rendszer minőségi elemei mind nagyobb mértékben beépüljenek a magyar szakképzésbe. A tervezett fejlesztési irányok legfőbb elemei a következők: a tanulószerződések kiterjesztése alacsonyabb évfolyamokra, üzemek feletti tanműhelyi képzési kategória kialakítása, a szintvizsga és mestervizsga rendszer átalakítása, valamint a gazdálkodó szervezetek által folytatott gyakorlati képzésekhez kapcsolódó adminisztrációcsökkenéssel járó további egyszerűsítések. Ennek érdekében a minisztérium vezetésével egy

(Folytatás a 4. oldalon)

Az igényekhez képest kevés a tanuló

A kamarai garancia mentorálást is jelent

Viszonylag zökkenőmentesen zajlott le az átállás az új rendszerre, amelyben többé nem a szakiskolák döntik el, hogy a tanulók az iskolai tanműhelyben vagy gyakorlati képzőhelyen szerzik meg a szakmai ismereteket. Nagyobb gondot inkább a szakiskolai tanulók csökkenő létszáma jelent. A kamarai garanciavállalásról és a cégek szakemberhiányáról Bihall Tamást, az MKIK oktatási és képzési alelnökét kérdeztük.

Losonczi Lívia

– Mit jelent a kamarai garanciavállalás?

– Tavaly óta törvény mondja ki, hogy a tanuló gyakorlati képzéséről a szakközépiskola (korábbi nevén szakiskola) csak akkor gondoskodhat, ha a kamara nem tudja cégnél tanulószerződéssel elhelyezni, és erről igazolást ad ki. Ezt az intézményt a kormány, a kamarával teljes egyetértésben azért állította jogszabályba, mert ezzel is a duális képzést szeretné erősíteni. Azt, hogy a fiatalok gyakorlati képzőhelyeken sajátítsák el a szakmai ismereteket.

– Hogyan fogadták az érintett szakközépiskolák az új jogszabályt?

– Az esetek többségében zökkenőmentes volt az átállás, de volt néhány tanintézmény, ahol kicsit döcögősebben ment, mert az iskolák a tanulószám után kapott normatívából finanszírozzák működésüket. Ma már úgy látom, hogy az iskolák többsége megérti, a szakmát csak a gyakorlati képzőhelyen lehet megtanulni, valódi, élő munkahelyi környezetben.

Bihall Tamás, az MKIK alelnöke

– A tanulók mennyire tudnak beleszólni abba, hogy hová kerülnek, mennyire személyre szabott az elhelyezésük?

– Olyan értelemben teljesen személyre szabott az elhelyezésük, hogy amilyen szakmát tanulnak, olyan profilú céghez kerülnek. Ha van rá lehetőség, akkor a kamara több céget is ajánl nekik, amiből választhatnak. A cél az, hogy a tanulókkal személyesen foglalkozzanak a kamarai tanácsadók. A garanciavállalás intézménye azt jelenti, hogy a tanulókat a kamara közvetlenül hozza össze a gyakorlati képzőhellyel, és ezt a diákokkal személyesen is egyezteti. Ez egy erős kötelék a tanuló, a gyakorlati képző, a kamara és az iskola között. Hangsúlyozni szeretném, hogy ez egyfajta mentorálást is jelent.

– Mi történik a feleslegessé váló szakoktatókkal?

– A gazdaság igénye szerint változik a szakmaszerkezet, ezt követniük kell az iskoláknak is. Úgy látjuk, hogy megfelelő minőségi szakoktatókból inkább hiány van, mint fölösleg, azért nem kell aggódni, hogy iskolai tanerő utcára kerül. Ráadásul a tanulói létszámot is szeretnénk növelni, tehát a szakoktatóknak bőven marad feladatuk.

– Előfordulhat, hogy iskolák a kamarai igazolás nélkül is oktatnak?

– Ez törvényellenes és szankcionálni kell. Ha előfordul ilyen eset, akkor a szakképző centrumhoz, vagyis a munkáltatóhoz fordulunk.

– Változott-e a törvény hatására a tanulószerződések aránya?

– Több mint 50 ezer tanulószerződés van életben, ez a szakiskolai tanulók 60 százalékát jelenti. A cél, hogy a diákok minimum 70 százalékának legyen tanulószerződése. Nem az a gond, hogy a fiatalokat megfelelő számban el tudjuk-e helyezni, sokkal inkább az, hogy nincs elég tanuló, ahhoz képest, amennyit a vállalkozások igényelnek. Ez főként a gép-, a jármű- és a vegyipar, valamint az elektronikai ipar és a vendéglátás területén érzékelhető. Egyre több cég kötne tanulószerződést diákokkal, összhangban a gazdaság igényeivel és figyelembe véve a jelenlegi szakemberhiányt is.

– Összesen hány tanuló vesz részt a szakképzésben?

– Jelen pillanatban összesen mintegy 100 ezer diák tanul szakmát. Az idei beiskolázási számok elég rossz képet mutatnak. A 2016-17-es tanévre felvett középiskolások közül 41 százalék gimnáziumba ment, ugyancsak 41 százalék szakgimnáziumba, és csak 18-19 százalék választotta a szakközépiskolát, korábbi nevén szakiskolát. Ez nagyon kevés. Erősíteni kell a pályaorientációs tevékenységet, ez közös feladatunk a gazdasági szereplőkkel és az intézményekkel együtt.

A szakmai gyakorlati képzést érintő törvényváltozások 2016-ban

Átalakult a középfokú szakképzés is

Az Országgyűlés 2016 júniusában törvénycsomag keretében módosította a szakképzésről szóló törvényt (Szt.) és a szakképzési hozzájárulásról szóló törvényt (Szht.) más oktatási tárgyú jogszabályokkal együtt. A gyakorlati képzéssel foglalkozó szervezetek tevékenységét is több ponton érintő változásokat a 2016/2017-es tanévtől kezdődően kell alkalmazni.

Klész Tibor

A gyakorlati képzést is alapvetően befolyásoló iskolaszerkezet változásáról még a 2015-ben elfogadott törvénymódosítás döntött. Egy éve zajlott le az állami szakképző iskolák fenntartóváltása, amely során az iskolák legnagyobb része a nemzetgazdasági miniszter irányítása alá került, s ezzel egyidejűleg szakképzési centrumokba tömörült.

2016. szeptember 1-jétől a szakiskolák szakközépiskolaként, a szakközépiskolák szakgimnáziumként működnek tovább. A szakiskola helyébe lépő szakközépiskolában már ugyanazon intézményben ugyanúgy 3+2 év alatt lehet eljutni a szakmához, majd az érettségihez. Az érettségire tehát iskolaváltás nélkül készülhet fel a tanuló két év alatt a 11. évfolyamot és a szakmai vizsga letételét követően. Az új típusú szakközépiskolában folyó érettségi vizsgára felkészítő kéthéves képzésben csak az iskolai rendszerű képzésben államilag elismert szakképesítést szerzett tanulók vehetnek részt.

A szakközépiskolákat felváltó szakgimnáziumok 9-12. évfolyamán összességében nagyobb lett a szakmai elmélet és gyakorlat aránya. Ez az alapvető változás az érettségire felkészítő évfolyamok szakmai óraszámát megnöveli, amely egy, az Országos Képzési Jegyzékben (OKJ) szereplő szakképesítés megszerzését is lehetővé teszi a szakgimnazisták számára az érettségivel egyidejűleg. Ilyen módon OKJ-s szakmát első alkalommal 2020 tavaszán fognak szerezni a szakgimnazisták, addig úgynevezett szakmai érettségit tesznek középvagy emelt szinten.

Szakmai tartalomnövekedés

A szakgimnáziumok 9-12. évfolyamán a szakmai tartalomnövekedés az OKJ-ban is megjelent 2016 tavaszán. Az Szt. első körben ugyanis még 2015-ben lehetővé tette a szakgimnázium 9. és 10. évfolyamán a szakmai elméleti és gyakorlati órakeret növelését a szakképzési kerettantervekben a közismereti oktatás terhére. Az érettségi keretében megszerezhető szakmákat az OKJ 3. melléklete fogja tartalmazni, amely 2020. január 1-jén lép hatályba, azaz a már most is megismerhető melléklet akkortól válik az OKJ részévé.

Az érettségi keretében megszerezhető szakmák kialakítása az OKJ-s szakmacsoportok és ágazatok számát is módosította. E szakmák között szerepelnek 3-as és 5-ös szintű, azaz alapfokú végzettségre és érettségire épülő szakképesítések és részszakképesítések is, és található köztük olyan szakma is, amely eredetileg csak az iskolarendszeren kívül volt megszerezhető.

A főtevékenységként gyakorlati képzést végzők a gazdálkodó szervezetek között sajátos képzőkört alkotnak, amelyet a jogalkotó több szempontból is külön kezel.

Az Szht. által 2016. január 1-jétől beazonosított szervezeteket érintő másik előírás az általuk a 9. évfolyamon megkötött tanulószerződéseket érinti. A főtevékenységként gyakorlati képzést folytató képzők által a 9. évfolyamon kötött tanulószerződések ugyanis automatikusan megszűnnek a 9. évfolyam tanévének utolsó napján. E szabály 2016. szeptember 1-jén lépett hatályba, így első alkalommal 2017. augusztus 31-én fogja az érintett tanulószerződések megszüntetését jelenteni. A korlátozás az együttműködési megállapodásokra nem vonatkozik.

A törvényalkotó abban jelölte meg e szabály bevezetésének az indokát, hogy a tanulóknak a 9. évfolyam után lehetőségük legyen más, nem főtevékenységként gyakorlati képzést folytató képzőhöz átmenni.

A rendelkezés kapcsán fontos kiemelni, hogy a 9. évfolyamon kötött tanulószerződések közül csak azok szűnnek meg, amelyeket főtevékenységként gyakorlati képzést folytató kötött, más gazdálkodó szervezetet nem érint a rendelkezés. A másik fontos kiegészítés, hogy csak akkor szűnik meg a tanulószerződés, ha a tanuló a 9. évfolyamot eredményesen teljesítette, bukás, évfolyamismétlés esetén nem. A megszűnő tanulószerződéssel nincs semmi dolga sem a főtevékenységként gyakorlati képzést folytatónak, sem a tanulónak, nem kell külön megszüntetni őket, mert azok a törvény erejénél fogva megszűnnek.

Ha azonban az új szabály szerint megszűnik a 9. évfolyamos tanulóval kötött tanulószerződés, az új tanévtől újat lehet vagy kell kötni. Érdemes ezért mind a tanulónak, mind a gyakorlati képzőknek már az augusztus 31-i dátumot jóval megelőzően megkeresni a gazdasági kamarát a tanulószerződés folytatásának egyeztetése érdekében.

Módosult az alapszabály

2015 nyarától ingyenessé vált a második, államilag támogatott szakképesítés is, igaz csak a felnőttoktatásban. Ez utóbbi rendelkezés azonban a halmozottan hátrányos helyzetű (HHH) és a sajátos nevelési igényű (SNI) tanulóknak nem okozott könnyítést: számukra a második, illetőleg bármennyi szakma addig is ingyenes volt. Kedvező változás azonban, hogy ezen tanulókat kiemelték a második szakma felnőttoktatásban való megszervezésére vonatkozó általános megkötés alól, így 2016. szeptember 1-jétől már nem kell a HHH és az SNI tanulóknak a felnőttoktatás munkarendjébe átkerülni a második szakma tanulásakor. Korábban ugyancsak kivételt képeztek, a 2016/2017-es tanévtől kezdődően azonban az enyhe értelmi fogyatékos és az egyéb pszichés fejlődési zavarral küzdő tanulók számára is ingyenes lesz nem csak a második, hanem bármenyi szakképesítés az iskolai rendszerű szakképzésben a HHH és az SNI tanulók körén belül.

Némileg módosult az Szt.-ben a duális képzés alapelvének tekinthető alapszabály, az, hogy a szakmai vizsga gyakorlati részére a gyakorlati képzést szervező köteles felkészíteni a tanulót. Tanulószerződés esetén a gyakorlati képzést szervező a cég, vállalkozás, stb., míg az iskolai tanműhelyben vagy együttműködési megállapodás alapján folyó képzéseknél a szakképző iskola.

2016. szeptember 1-jétől ezt a szabályt a törvényalkotó csak a tanulószerződéses képzésre szűkítette: a tanulónak a komplex szakmai vizsga gyakorlati részére a szakképesítésre kiadott szakmai és vizsgakövetelmény és a szakképzési kerettanterv szerint történő felkészítéséért a tanulószerződés hatályának ideje alatt a gyakorlati képzést szervező a felelős. (Ettől függetlenül a szakképző iskola továbbra is felel a tanulónak a komplex szakmai vizsga gyakorlati részére történő felkészítéséért, amennyiben a tanulónak nincs tanulószerződése.)

További lényeges változás, hogy a felnőttoktatás esti munkarendje szerint folyó képzésben a szakképzési évfolyamok Országos Képzési Jegyzékben meghatározott száma a felére csökkenthető. Ez azt jelenti, hogy az iskolai rendszerű képzésben, de csak az esti munkarendben, az egyébként két éves képzések akár egy év alatt is megszervezhetők lesznek. Az új lehetőség a felnőttoktatás nappali és levelező munkarendjében nem alkalmazható.

A felnőttoktatás keretében folyó szakképzésben részt vevő tanuló (felnőtt) sajátos elfoglaltságához, egyedi életkörülményeihez igazodó képzési forma újabb módja az iskolai rendszerű szakképzés és a felnőttképzés közötti átmenetinek tekinthető.

Mit jelent az 5 százalékos és a 12 fős szabály?

Erősödő iskolák, újragondolt főtevékenységű képzők

A szakképzés szabályozásában lényeges törvényi változások léptek hatályba 2016. szeptember 1-től. Ezek közül két olyat emelünk ki, amelyek markánsan jelzik a képző intézmények és a főtevékenységként gyakorlati képzők szerepkörének változását. Míg az úgynevezett 5 százalékos szabálynak köszönhetően az iskolák duális képzésben elfoglalt helyzete erősödni fog, addig egy másik rendelkezés a főtevékenységű képzőknek lényeges korlátozást jelent.

Ferencz Csaba Zsolt

A szakképzésről szóló 2011. évi CLXXXVII. törvény (a továbbiakban: Szt.) 8. §-ának új (6) bekezdése értelmében a tanulószerződéses tanulónak a teljes gyakorlati képzési idejének 5 százalékát az iskolában kell töltenie, amennyiben a tanuló (kiskorú esetében a szülő) vagy a gyakorlati képzést folytató szervezet kezdeményezésére – a gazdasági kamara véleményének kikérésével – az iskola igazgatója így dönt (ez a képzés a továbbiakban: 5 százalékos képzés). A megfogalmazásból következik, hogy ez a típusú képzés kizárólag az említett feltételek együttes megléte esetén kötelező.

A rendelkezés célja a tanuló szakmai vizsgára történő felkészülésének segítése. Ezért is határozza meg azt a törvény, hogy a képzést a befejező évfolyam második félévében és egybefüggően kell lebonyolítani. Fontos hangsúlyozni, hogy a képzést a megadott személyek (tanuló, szülő, gyakorlati képző) valamelyikének kell kezdeményeznie. Ezt tehát a kamara vagy az iskola igazgatója nem teheti meg. Rájuk a konstrukcióban más szerep hárul: a kamara véleményt ad, az iskola vezetője pedig a kezdeményezés alapján és a vélemény figyelembevételével dönt.

Felmerülhet a kérdés, hogy – immár az 5 százalékos szabály figyelembevételével – mennyi lehet az a maximális idő, amit a duális szakképzésben részt vevő tanuló az iskolában tölthet. Ebből a szempontból fontos tudni a következőket.

A szakképzési hozzájárulásról és a képzés fejlesztésének támogatásáról szóló 2011. évi CLV. törvény (a továbbiakban: Szht.) 8. §-ának már évek óta hatályban lévő (5) bekezdése értelmében amennyiben egy hozzájárulásra kötelezett, tanulószerződés keretében gyakorlati képzéssel foglalkozó gazdálkodó vagy egyéb szervezet nem rendelkezik a képzéshez szükséges összes feltétellel, átirányíthatja a tanulószerződéses tanulóját egy másik, gyakorlati képzés folytatására jogosult szervezethez vagy szakképző intézményhez, az úgynevezett teljesítési megbízotthoz. Az átirányítás időtartama legfeljebb a tanulószerződésben meghatározott gyakorlati képzési idő 50 százaléka lehet (a továbbiakban: általános célú átirányítás). Amennyiben megszervezésre kerül az 5 százalékos képzés, az Szht. 8. §-ának új, 2016. szeptember 1-jén hatályba lépett (5a) bekezdése értelmében a tanulószerződéses gyakorlati képzőnek kötelező a szakképző iskolával teljesítési megbízotti megállapodást kötnie erre az időszakra (még akkor is, ha a képzéshez szükséges összes feltétellel rendelkezik). Az így megvalósuló átirányítás időtartama nem számít bele az általános célú átirányítás időtartamába.

Mindezek alapján a tanulószerződéses tanuló az iskolai tanműhelyben legfeljebb a tanulószerződéses időszak felét és a teljes gyakorlati időszak 5 százalékát töltheti.

A 34 543 02 OKJ-számú Asztalos szakképesítés esetében ez a következőt jelenti: A három évfolyamos képzés gyakorlati óraszáma 1630. Amennyiben a tanulószerződést a teljes képzésre megkötötték, az iskolában tölthető maximális óraszám: 1630 × 0,05 + 1630/2 = 896,5 óra, lefelé kerekítve 896 óra.

A képzés anyagi hátterével kapcsolatos szabályozás a kétfajta átirányítási konstrukcióban némiképp eltér. Azonos elem, hogy mindkét esetben a teljesítési megbízott jogosult a képzéssel kapcsolatos költségeinek fedezetére díjat felszámolni. Míg ennek mértéke az általános átirányítás esetében nincs konkrétan meghatározva (az a felek megállapodásának tárgya), addig az 5 százalékos képzés esetén törvény által pontosan rögzített. Az Szht. 8. §-ának (5a) bekezdése értelmében a teljesítési megbízottat a normatíva – tanulói juttatással csökkentett – arányos része illeti meg. A tanulói juttatás erre az időszakra is jár a tanulónak.

A főtevékenységként gyakorlati képzést folytató szervezetek duális szakképzésben betöltött szerepének a törvényalkotó által történt újragondolása eredményezte az úgynevezett 12 fős szabály bevezetését. Az Szt. 42. §-ának új, (6) bekezdése alapján a tanuló tanulószerződést ilyen szervezettel csak abban az esetben köthet, ha e szervezetnél egyidejűleg 12 tanulónál kevesebb tanuló vesz részt gyakorlati képzésben, vagy ha a gazdasági kamara igazolást állított ki e szervezet számára arról, hogy főtevékenységűnek nem számító gyakorlati képzők gyakorlati képzőhelyet nem tudnak biztosítani.

Amennyiben egy főtevékenységű képzőnek 2016. szeptember 1-jén vagy azt követően 12-nél több olyan hatályos tanulószerződése van, amit szeptember 1. előtt kötött, akkor ezek közül egyet sem kell megszüntetnie, a képzés mindegyik esetében kifuttatható.

A 12-es mennyiség nem képzőhelyenként és nem megyénként, hanem szervezetre értendő. Azaz ha egy adott vállalkozásnak két megyében három képzőhelye, és képzőhelyenként négy hatályos tanulószerződése van, akkor a következő szerződést már nem kötheti meg. Továbbá nem az egyidejűleg a gazdálkodónál jelen lévő tanulókat kell számításba venni, hanem az adott pillanatban a szervezettel tanulószerződéses jogviszonyban álló diákokat.

Külön érdemes kitérni a főtevékenységű képzők definíciójára. Az Szht. 3. §-ának d) pontja ebben az esetben az irányadó, amely a ***nem főtevékenységként gyakorlati képzést folytató hozzájárulásra kötelezettekre*** ad meghatározást, méghozzá az alábbi módon: „nem főtevékenységként gyakorlati képzést folytató hozzájárulásra kötelezett: az a hozzájárulásra kötelezett, amelynek az árbevétele a tárgyévet megelőző két üzleti évben az általa folytatott gyakorlati képzés után az Szht. 8. §-a szerint elszámolható éves csökkentő tétel összegének legalább 400 százaléka volt.” Ebből következik, hogy minden olyan hozzájárulásra kötelezett, amelyik ennek a feltételnek nem felel meg, főtevékenységként gyakorlati képzőnek minősül.

A Nemzeti Adó- és Vámhivatal és a Nemzetgazdasági Minisztérium egybehangzó szakmai véleménye szerint a definíció gyakorlati alkalmazása a következő: A fenti rendelkezésben az „üzleti évet” a számviteli törvény hatálya alá tartozó hozzájárulásra kötelezettek esetében üzleti évnek, a nem e törvény hatálya alá tartozók esetében adóévnek kell értelmezni. A tárgyévet megelőző két üzleti évre vonatkozó éves beszámolókban szereplő árbevételeket kell évenként külön-külön összevetni a tárgyévben folytatott gyakorlati képzés után elszámolható éves csökkentő tételek összegével. Amennyiben egy gazdálkodó nem rendelkezik a tárgyévet megelőző két üzleti évben árbevétellel, főtevékenységű képzőnek számít (például újonnan létrehozott vállalkozások). Ezen szabály alól kivételt képeznek az Szt. szerinti *egyéb szervezetek*.

Üzleti7

A Magyar Kereskedelmi és Iparkamara Tanulószerződés különszáma

Alapította:
a Budapesti Kereskedelmi és Iparkamara 1996-ban

Felelős szerkesztő:
Lajos Júlia

Olvasószerkesztő:
Osváth Sarolta

Szakmai lektor:
Vörös-Gubicza Zsanett

Szerkesztőség:
Headline PR Kft.
1137 Bp., Pozsonyi út 28.
Telefon: 06 30 951-8311
e-mail: headline@headline.hu

Kiadja
MKIK Szolgáltató Nonprofit Kft.
1054 Bp., Szabadság tér 7.
Tel.: 474-5151, fax: 474-5159

Felelős kiadó:
Ay János
ügyvezető igazgató

Tördelés, nyomdai munkák:
Perjési Grafikai Stúdió
1116 Bp.,Építész u. 8–12.
Tel.: 209-3859
Internet:
www.perjesi.hu
Felelős vezető:
Petró Lajos

Az Üzleti7 Tanulószerződés különszám című kiadványa bármely részének másolásával, terjesztésével, az adatok elektronikus tárolásával és feldolgozásával kapcsolatos minden jog fenntartva. Értesüléseket csak az Üzleti7-re hivatkozva lehet átvenni!

ISSN: 1416-5023

Nyíregyháza, Nyírpapír Kft.

Tehermentesítés és új szemlélet

A Nyírpapír Kft. dolgozói elfogadják a tanulókat, sok esetben segítik is a munkájukat. Az idén húsz esztendős Nyírpapír Kft. egy évtizede végzi a tanulók gyakorlati képzését, foglalkoztatását. A tapasztalatokról beszélgettünk Balogh Zoltán kereskedelmi igazgatóval, a cég tanulókért felelős vezetőjével.

A Nyírpapír Kft.-nél több tanuló is teljesít gyakorlatot

L. Tóth Lajos

– Jelenleg három kereskedő és két eladó tanuló teljesít gyakorlatot a cégünknél – adott helyzetjelentést Balogh Zoltán. – Több szempontból is fontosnak tartom ezt a foglalkoztatási formát – mondta. Egyrészt a tanulók a forgalmasabb időszakban tehermentesítik a dolgozóinkat, másrészt pedig az általuk hozott új szemlélettel színesítik a szervezeti kultúránkat. A foglalkoztatás révén megismerhetjük a személyiségüket, a viszonyukat a munkához, és ezek alapján az iskola elvégzése után lehetőség nyílik további alkalmazásukra. Ez a forma a munkaerő-utánpótlás alapja. Különösen akkor, amikor napjaink legégetőbb problémája a szakképzett munkaerő hiánya – fejtette ki. A Nyírpapír Kft.-nél a diákok a tanulószerződés időtartama alatt megismerkedhetnek az összes olyan munkafolyamattal, amelyet a kereskedőnek, illetve az eladónak ismernie kell.

– A tanulók valós környezetben sajátíthatják el azokat az ismereteket, amiket az iskolai képzés során elméletben megalapoztak. Találkoznak a teljes áruforgalommal, a beszerzéstől a készletezésen át a folyamat végéig, az értékesítésig. Megismerkednek a termékekkel, a bolti munkafolyamatokkal, azok szervezésével, az eladói munka során pedig kapcsolatba kerülnek a vevőkkel is – sorolta az előnyöket Balogh Zoltán. – Dolgozóink elfogadják a tanulókat, sok esetben segítik is a munkájukat. Ugyanakkor, ha nem végzik el megfelelően a rájuk bízott feladatokat, vagy nem megfelelően állnak a munkához, azt szóvá teszik, jelzik nekem – fűzte hozzá. A Nyírpapír Kft. elsősorban kiskereskedelmi tevékenységet folytat. Fő profilja az irodaszerek, a tisztítószerek és a háztartási papírok forgalmazása. – Vevőink között megtalálhatóak az intézmények, a cégek, és emellett jelentős a lakossági forgalmunk is. Vállalkozásunk tavaly ünnepelte megalakulásának húsz éves évfordulóját, ahol már a munkatársaink között mutathattuk be az egyik volt kereskedő tanulónkat. Augusztusban az év egyik legjelentősebb feladatát teljesítették az iskolaszezon lebonyolításával.

Irodaszerek, tisztítószerek, háztartási papíráruk forgalmazása

– A következetes üzletpolitika révén Nyíregyházán az egyik legnagyobb forgalmat sikerült realizálnunk az iskolaszerek eladása terén. Ebben a sikeres projektben aktív szerepet vállaltak a nyári gyakorlatot töltő tanulók is – nyugtázta örömmel Balogh Zoltán.

Nyíregyházán az egyik legnagyobb forgalmazó az iskolaszerek terén

Irányadó a német duális képzés

Személyre szabott pályaorientáció – üzemek feletti tanműhelyek

Elsősorban a pályaorientációs tevékenységet erősítjük – hangsúlyozta Vörös-Gubicza Zsanett, az MKIK megbízott oktatási és képzési igazgatója. A kamara szakképzéssel kapcsolatos elképzelései között szerepel az is, hogy a szakgimnáziumokban is kötelezővé teszik a tanulószerződéses rendszert. További elemeket kívánnak átvenni a német duális képzésben bevált gyakorlatból is, egyebek közt az üzemek feletti tanműhelyek kialakítását.

Losonczi Lívia

– Miért a pályaorientációs tevékenység erősítését tartja a legfontosabb feladatuknak?

– Azt látjuk, hogy még mindig kevés az a fajta tevékenység és tájékoztatás, az olyan típusú marketing, ami a szakképzés felé irányítja a gyerekeket. Külön figyelmet akarunk fordítani a szülőkre is, hiszen ők is komoly döntéshozók ebben a témában. A választást megkönnyítendő, üzemlátogatásokat szervezünk számukra, hogy élő tapasztalatok alapján és ne csupán egy szakmai lista alapján kelljen dönteniük a továbbtanulásról. Célunk az is, hogy megismerjék a tanműhelyeket, a vállalati képzőhelyeket, ahol a gyerekek a szakma gyakorlati ismereteit sajátítják el.

– Milyen feladataik vannak a szakgimnáziumokkal kapcsolatban?

– A tanulószerződéses rendszert erre az iskolatípusra is tervezzük kiterjeszteni. Az elképzelések szerint ezekben a tanintézményekben a diákok az érettségi mellett szakképesítést is szereznek: ez ugyan kevesebb, mint a technikusi végzettség, de legalább egy szakmával a birtokukban lépnek ki a munkaerőpiacra. A szaktudás megszerzéséhez pedig gyakorlati képzőhelyekre van szükség. A szakközépiskolákban (a korábbi szakiskolákban) már működik a kamarai garanciavállalás intézménye, vagyis az iskola nem tarthatja bent a diákot a tanműhelyben, ha találunk a számára külső gyakorlati helyet. A törvény viszont nem teszi kötelezővé a tanulónak, hogy azt el is fogadja. Ezen szükséges változtatni.

Vörös-Gubicza Zsanett, az MKIK megbízott oktatási és képzési igazgatója

– Nem teszi-e nehézkessé a rendszert, hogy egy gyakorlati képzőhely csak akkor kerülhet be a rendszerbe, ha mestervizsgával rendelkező oktatói vannak?

– Bizonyos szempontból igen, ezért most azon dolgozunk, hogy a mesterképzés mellett létrehozzunk egy gyakorlati oktatórendszert is. Ez lehetőséget jelentene a vállalkozóknak, hogy a tanfolyam elvégzése után részt vegyenek a gyakorlati képzésben. A kamaránál folyó mesterképzés esetében a tananyag magasabb szakmai tudást biztosít, viszont nincsenek olyan részei, amelyek kifejezetten a gyakorlati képzéshez kötődnek. A mesterképzésben résztvevők pillanatnyilag nem tanulják például azt, hogyan épül fel a kerettanterv, amelynek alapján majd a tanulókat oktatniuk kell. Azon is változtatni kell, hogy jelenleg csak hetven szakmára vonatkozóan vannak kidolgozva a mestercím követelményei, a többinél nincsenek ilyen feltételei a gyakorlati oktatásnak, miközben a szakmák folyamatosan változnak.

– Milyen további terveik vannak a gyakorlati képzés erősítésével kapcsolatban?

– A terveinkben a német duális rendszer további elemeinek meghonosítása szerepel. Németországban a tanulók először nem az iskolába jelentkeznek, hanem a vállalkozónál, és ha az fogadja a szakma iránt érdeklődő tanulót, akkor választanak szakképző intézményt. Fontosnak tartjuk az „üzemek feletti" tanműhelyek kialakítását is. Jelenleg sok gazdálkodó szervezet azért nem vállal gyakorlati képzést, mert csak a tananyag egy részét képes oktatni. Ez megoldás például az építőipar területén, ahol jellemző a szezonális munkavégzés: a téli időszakban beviszik a saját tanulóikat az üzemek feletti műhelybe, ahol ugyanúgy munkahelyi körülmények között ismerkedhetnek meg a szakmával. Németországban a tanulók eleve hat hónapot ilyen üzemek feletti tanműhelyekben töltenek, és csak bizonyos alapok elsajátítása után mennek ki a gyakorlati képzőhelyükre.

– Ezek nyilván nagyon jó elképzelések, de hol vannak hozzá a gyerekek?

– Jelenleg demográfiai hullámvölgyben vagyunk: négy év alatt százezer fővel csökkent a középfokú oktatásban résztvevők száma. A szakképzésben résztvevők aránya pedig még rosszabb képet mutat. Ezért mi most azért is lobbizunk, hogy legyen kötelező felvételi a gimnáziumokba. A pályaorientációnál nemcsak arra kellene hangsúlyt fektetni, hogy pillanatnyilag milyen szakképesítések vannak, hanem egy olyan rendszert is fel kellene állítani, amely kifejezetten az egyénre vonatkozóan ad segítséget, akár a szülőnek, akár a tanárnak azzal kapcsolatban, hogy milyen irányba tereljék a gyereket. Rengeteg pályaorientációs vonal működik most egymás mellett, iskolák, munkaügyi központok, kamara, ezeket érdemes lenne egy helyen összefogni, és kiegészíteni a személyre szabott segítséggel.

Mátészalka, Carl Zeiss Vision Hungary

Az alkalmasság a gyakorlatban derül ki

A kelet-magyarországi régióban óriási jelentősége van egy olyan gyártóüzemnek, mint a Carl Zeiss Vision Hungary, amely a legjobb szakmunkástanulóknak munkaszerződést is kínál. Jelenleg 13 optikai üvegcsiszoló tanuló gyakorlati képzését végzik, de nyitottak a gépi forgácsolók és CNC forgácsolók fogadására is – mondta el lapunknak Jakabné Zeke Tünde HR vezető.

L. L.

A tanulók a nyári időszakban diákmunkásként is dolgozhatnak a cégnél. A gépgyártástechnológiai technikusok és informatikus tanulók számára biztosítják a középiskolai tanulmányaik megszerzéséhez előírt kötelező szakmai gyakorlatot, emellett évek óta fogadják a felsőoktatásban tanulókat is. A fiatalok minőségbiztosítási, termelési, pénzügyi, HR, IT és karbantartási területen egyaránt lehetőséget kapnak arra, hogy az esetleges foglalkoztatásukat megalapozzák a vállalatnál. A mátészalkai gyártóüzem online toborzási rendszerében pedig pályázhatnak a világ bármely pontján meghirdetett Zeiss munkakör betöltésére.

A tanulószerződéses diákok kiválasztásánál fontos szempont, hogy legalább hármas tanulmányi átlagot érjen el a fiatal, aki nálunk szeretne szakmát tanulni – emelte ki Jakabné Zeke Tünde. Előnyt jelent, ha a leendő diákot egy Zeiss dolgozó ajánlja az iskolába. Jelenleg csak a Mátészalkai Szakképző Iskola és Kollégium növendékei számára biztosítják a gyakorlati képzést, nyári diákmunkára azonban másik három szakiskolából is várják a jelentkezőket – tette hozzá.

Arra a kérdésre, hogy speciális szakmáról lévén szó, van-e alkalmassági vizsga a cégnél, a HR vezető válasza: a pályaalkalmasság a gyakorlatban derül ki, ezért alkalmassági vizsga nincs, viszont az első nyári gyakorlat nem teljesítése esetén a fiatalok nem kezdhetik meg a szakképzést. A mindennapos elvárásoknak a gyakorlati idő alatt kell megfelelniük: ez egy nagy „vízválasztó" – jegyezte meg. A tanulók lemorzsolódását nagymértékben befolyásolja, hogy a képzés során miként tudnak beilleszkedni a munka világába.

A Carl Zeiss Vision Hungary a legjobb szakmunkástanulóknak munkaszerződést is kínál

Jakabné Zeke Tünde nem lát különösebb változást a duális rendszer bevezetése óta, mivel a Carl Zeiss Vision Hungary-nél a középiskolai gyakorlat régóta így zajlik. A felsőfokú képzésben, a mérnöki és egyéb területeken szintén nyitottak a duális rendszerben való együttműködésre. A cég egyébként a saját dolgozói számár éves tréningtervet készít, ennek keretében külső- és belső képzések szervezésével támogatja szakmai fejlődésüket A vállalat a nyelvtanuláshoz is segítséget nyújt. Mivel a Carl Zeiss multinacionális társaság, a cégnél az angol a hivatalos nyelv, de előnyként értékelik, ha egy állásra pályázó németül is jól kommunikál.

A cégnél folyamatos a dolgozók angol nyelvi képzése. A „talent management" program keretében pedig a nyelvvizsga, illetve más szakmai végzettség megszerzését is szívesen támogatjuk – hangsúlyozta a cég HR vezetője.

Ifjúsági garancia program

A tanulószerződés európai ügy

A 25 év alatti fiatalok munkanélkülisége évek óta az Európai Unió egyik legégetőbb problémája. Az Eurostat adatai szerint több dél-európai állam esetében a 25 év alatti munkanélküliek aránya megközelíti az 50 százalékot. Számuk uniós szinten – bár minimális mértékben csökkent ugyan – meghaladja a 4 millió főt.

A témával kapcsolatos tanulmányok egyértelműen azt bizonyítják, hogy csak az oktatás és a képzés megújítása jelenthet hosszú távú megoldást. Ezen belül külön figyelmet kell szentelni a munkaalapú képzések bővítésére. Az Európai Bizottság számtalan kezdeményezést tett ennek érdekében. Ezek sorába tartozik „A Tanulószerződéses Gyakorlati Képzés Európai Szövetségének” létrehozása. Célja az ifjúsági munkanélküliség visszaszorítása: ennek érdekében egyrészt javítani kívánja a tanulószerződéses gyakorlati képzések minőségét, másrészt arra törekszik, hogy minél több ilyen lehetőség álljon a szakmunkástanulók rendelkezésére a tagállamokban.

A statisztikák egyértelműen azt bizonyítják, hogy azokban az országokban – így Németországban, Dániában, Hollandiában és Ausztriában – ahol bevezették a duális képzési rendszert, jóval alacsonyabb a fiatal munkanélküliek aránya, mint azokban a tagállamokban, ahol a szakmát nem vállalkozásoknál, tehát nem valódi munkakörülmények között sajátították el a tanulók. Egyértelműnek látszik, hogy a szakmai gyakorlatok jelentik a legjobb „belépőt” az állandó munkahelyekre. Az említett szövetség ezért sorai közé várja a munkáltatókon kívül az oktatás szereplőit, a hatóságok képviselőit és a foglalkoztatási szolgálatokat is. Ezen kívül szeretné elérni, hogy a legjobban bevált tanulószerződéses gyakorlati képzéseket vegyék át más országok is, egyben segít abban, hogy ezeket minden egyes tagállamban alakítsák a helyi viszonyokhoz.

A tanulószerződéses gyakorlati képzés kiemelt szerepet kapott az úgynevezett ifjúsági Garanciaprogramban is, amelyet az Európai Unió valamennyi tagállama elfogadott. Szándékai szerint egyetlen fiatal sem maradhat tartósan munka nélkül. A program megvalósításával minden 25 év alatti európai fiatal az állása elvesztését, vagy tanulmányai befejezését követő 4 hónapon belül garantált minőségi álláslehetőséget, tanulószerződéses gyakorlati képzést, szakmai gyakorlatot vagy továbbképzési lehetőséget kapna.

A magyar kormány a 2014-2020 között rendelkezésre álló uniós forrásokból az első programok egyikeként indította el az ifjúsági garancia programot, amelyet több lépcsőben valósít meg. A rendszerben dolgozó ifjúsági tanácsadók egyénre szabott ajánlatot dolgoznak ki.

25 év alatti munkanélküliek aránya néhány EU tagállamban

EU tagállam	2014	2015
Ausztria	10,3	10,6
Belgium	23,2	22,1
Dánia	10,8	10,2
Finnország	20,5	22,4
Franciaország	24,2	24,7
Görögország	52,4	49,8
Hollandia	12,7	11,3
Horvátország	45,5	43,0
Írország	23,9	20,9
Lengyelország	23,9	20,8
Magyarország	20,4	17,3
Németország	7,7	7,2
Olaszország	42,7	40,3
Portugália	34,7	32,0
Spanyolország	53,2	48,3
Szlovákia	29,7	26,5

Forrás: www.e.europa.eu/eurostat

A 15–24 éves korosztály munkanélküliségi rátája 5,4 százalékponttal 12,8%-ra csökkent.
(A KSH 2016. szeptember 27-én közzétett adatai szerint, 2016. június–augusztusban az egy évvel korábbihoz képest)
Forás: http://www.ksh.hu/stadat_mun

A piaci igényekhez sokkal jobban kell igazodnia a szakképzésnek

(Folytatás az 1. oldalról)

szakértői munkacsoport alakult, mely javaslatot dolgoz ki az egyes témákra. A gazdaság szereplőinek, a Magyar Kereskedelmi és Iparkamarának, a Nemzeti Agrárgazdasági Kamarának, valamint a Német-Magyar Ipari és Kereskedelmi Kamara partnereinek visszajelzése alapján szükséges lenne – a német duális képzési rendszerhez hasonlóan – kialakítani az úgynevezett üzemek feletti képzőhelyek lehetőségét. Egyes ágazatok szakképesítései ugyanis átlagon felüli, jelentős mértékű beruházást igényelnek, melyet a vállalkozások önállóan nem tudnak biztosítani. Az előzetes elképzelések szerint a kialakítandó üzemek feletti képzőhelyek bázisát nagyvállalati tanműhelyek jelenthetik, amelyek ilyen módon beszállítói kkv körüket is képesek kiszolgálni az oktatás területén. Az új típusú képzőhelyek másik körét a szakképzési centrumok már meglévő tanműhelyeinek továbbfejlesztésével lehetne kialakítani.

– Milyen tapasztalataik vannak a szakképzési centrumok működtetésével kapcsolatban? Milyen eredményekről számolhatnak be?

– A szakképzési centrumok létrehozása óta egy tanévnyi tapasztalat áll rendelkezésünkre a működésről, a kialakított új szervezeti megoldás eredményességéről. Átfogó adatfelvétel, kutatás még nem készült, azonban a személyes és a nyilvánosság felől eljutó visszajelzések igazolták az előzetes célkitűzéseket. A szakképzési centrumokról kialakult alapvetően pozitív kép arra ösztönzi a tárcát, hogy a centrumok működését – a sikeres mintákat alapul véve – segítse a jövőben egyformán sikeressé tenni, hiszen a stabil szervezeti működés adhat alapot a tartalmi és minőségi fejlesztésekhez. A gazdálkodással kapcsolatban azonban már most látható, hogy a centrumok képesek biztosítani a szakképzési sajátosságoknak megfelelő gyorsabb beszerzési, karbantartási, működtetési folyamatokat, és a pályázati aktivitás is javult. Az általános iskolai korai pályaorientáció részeként a szakképzési centrumok bázisán az elmúlt évben először rendeztük meg a Szakmák éjszakája programsorozatot, amely 700 vállalat bevonásával, 400 iskolában 3500 program mellett 40 ezer látogatót vonzott. A most indult tanévtől a rendezvény állandó része lesz a szakképző iskolák népszerűsítésének. Mindenképpen jelentős eredmény továbbá, hogy sikerült dinamizálni a felnőttoktatás rendszerét. Az elmúlt tanévben elérte a 30 ezer főt a szakképzési centrumok összesített beiskolázási létszáma a felnőttoktatásban, amelyet az idei tanévben már most, az első félévben túlléptünk, mert több mint 40 ezer új jelentkező kívánt bekapcsolódni a tanulásba.

– Milyen elvárásai vannak az NGM-nek a tanulószerződés intézményrendszerével és gyakorlati képzőhelyekkel kapcsolatban?

– Azon túl, hogy növelni kell a tanulószerződések számát, harmonikusabbá, jobban összehangolttá kell tenni az iskolában és a vállalatoknál folyó gyakorlati képzést, amelynek érdekében még szorosabbá kell tenni az iskolák és a gazdasági szervezetek közötti kapcsolatot. Ezt a célt szolgálta a gyakorlati oktatásvezető munkakör visszaállítása is. A gazdasági szervezeteknél folyó gyakorlati képzés színvonalának emelése érdekében hatékonyabbá kell tenni az ellenőrzés rendszerét. Annak elérése lenne a cél, hogy a gazdálkodóknál tanulószerződéssel lévő tanulókat olyan felelősséggel, szakmai elhivatottsággal készítsék fel, mintha a leendő saját dolgozóik lennének. Azonban ha a tanuló később mégse náluk állna munkába, akkor is büszkék lehessenek rájuk és az új munkáltató is elismeréssel nyilatkozzon róluk.

– Hat-e a munkaerőhiány, és ha igen, hogyan befolyásolja a tanulószerződés-kötési hajlandóságot a vállalkozások körében?

– Az egyes ágazatokban jelentkező munkaerőért kialakult verseny többféle hatást gyakorolhat a gazdálkodó szervezetek tanulók gyakorlati képzésével kapcsolatos elképzeléseire. Lehetnek olyanok, akik az emiatt megnövekedett munkaterhelés okán lemondanak ez irányú szándékaikról, vagy nem folytatják tovább a korábbi gyakorlati képzési tevékenységet. Ők egyértelműen veszteséget jelentenek a szakképzési rendszer számára. Más esetben a gazdálkodók a kieső munkaerő valamilyen szinten történő pótlásának lehetőségét láthatják a tanulókban, megint mások pedig hosszabb távra gondolkodva a leendő munkatársaik kiválasztásának gondolatával folytatják a gyakorlati képzést. Az utóbbi két eset tehát a tanulószerződés kötésére ösztönző hatást jelent. A munkaerő-keresletet orvosló céllal tanulókat fogadó gazdálkodó esetén megjelenő tanulószerződés-szám növekedése ugyanakkor nem egyértelműen pozitív hatású, hiszen ebben az esetben ugyan valós körülmények között szerez értékes gyakorlati tapasztalatot a tanuló, azonban nagy az esélye annak, hogy a megszerzett gyakorlat jellege elsősorban az aktuális megrendelésekhez és csak másodsorban a tanult szakképesítés által megkívánt követelményekhez igazodik. Ezért a követendő példa a hosszabb távra gondolkodó vállalat hozzáállása lenne, amely a tanulót alaposan felkészítve és később munkatársnak megnyerve csökkentené, vagy kiküszöbölné a munkaerőhiányt.

Azt, hogy a vázolt lehetséges hatások, illetve esetlegesen más további, a munkaerőhiánnyal összefüggő körülmények érzékelhető, számba vehető hatással vannak-e vagy sem a tanulószerződések számára, jelenleg nem megítélhető. A tanulószerződés rendszerének nyilvántartását vezető gazdasági kamarák tapasztalatai alapján a tanévkezdéshez kapcsolódó tanulószerződés-kötési időszak egyelőre nem zárult le, így a lehetséges hatások eredménye még nem látható, nem számszerűsíthető.

Ezen az úton végig kell menni

(Folytatás az 1. oldalról)

ennek azért már léteznek a technikái, amikkel viszonylag jó találati aránnyal prognosztizálni lehet, milyen irányokba kell, vagy érdemes haladni. Számunkra adott ezeknek a technikáknak az adaptálása, mi pedig használjuk, alkalmazzuk is őket. Nem állítom, hogy mindig tökéletesen, de jól haladunk. Lehet, hogy ma még „csak” 70 vagy 80 százalékban tudjuk előre, hogy mi lesz a munkaerőpiac igénye öt-tíz év múlva, de óriási hiba lenne, ha meg sem kísérelnénk a prognózist felállítani. De ne legyenek illúzióink, a „tutit” senki sem tudja megmondani. Németországban sem tudják, mégis megteszik, még akkor is, ha nem minden „jön be”, nem minden pontosan úgy alakul, ahogy előre elképzelték. A lényeg abban van, hogy az előrejelzéseket folyamatosan finomítani kell, ki kell igazítani bizonyos részeteket, alakítani kell az időközben bekövetkező változásoknak megfelelően. Nem gondolom, hogy azoknak lenne igazuk, akik kritizálnak bennünket és azt az álláspontot képviselik, hogy erre nincs szükség, fölösleges erőfeszítés.

– Melyek azok az irányok, amelyekre a következő években a szakképzésnek biztosan fókuszálni kell?

– Az egyik a digitalizáció, a másik a nyelvtudás. Sokak szerint a mai generációk már okos telefonnal és tablettel a kezükben jönnek a világra, vagyis velük született képesség a digitális kommunikáció. Csakhogy a tapasztalataink, a felméréseink azt igazolják, hogy ezt a képességet nem tanulják meg feladat- vagy problémamegoldásra alkalmazni. Egy új tudást kell ráépíteni a valóban meglévő képességekre, hiszen lassan nem lesz olyan szakma, akár a leghagyományosabb is, amely ne állítana ilyen követelményeket a szakmunkás elé. Az is teljesen világos, hogy ennek a digitális világnak az angol az „anyanyelve”, tehát a nyelvtudás is elengedhetetlen ahhoz, hogy a magyar szakemberek megfelelhessenek a kor színvonalának és tényleg megállják a helyüket a munka világában.

– Hol tart a magyar szakképzés Európában?

– Közép-Kelet-Európában az élen járunk, a visegrádi országok – a cseh, a lengyel, a szlovák szakképzéséhez képest mindenképpen, a „fejlett Nyugattól” azonban fényévekkel vagyunk elmaradva. A vezető országokban megvalósult a gazdaság és a szakképzés integrációja, mind a kisvállalkozók, mind a nagy cégek esetében. Nekik nem kell megmagyarázni, hogy miért fontos a szakképzés, a továbbképzés, a folyamatos tanulás, és az, hogy a tudás megszerzése kamatozik, a bőrükön érzik, hogy manapság ez a legjobb befektetés. A multi cégek eleve pozitívan állnak a képzéshez, hiszen nagy „merítési lehetőség” számukra a jó szakmunkások kiválasztása.

– Szeretném kiemelni: e téren itthon is jelentős fordulat következett be. A hazai vállalkozások hihetetlenül képesek alkalmazkodni, óriási érdeklődést mutatnak a szakképzés és konkrétan a szakképzésben való részvétel iránt. Meglepően aktívak a kkv-k is e téren, felismerték, hogy érdekükben áll néhány tanulót foglakoztatni.

– Nyilván nem függetlenül attól, hogy itthon elfogyott a munkaerő, bizonyos ágazatokban – a turizmus, vendéglátás területén vagy az építőiparban – már-már a működés forog kockán. Ez azért nagyon kemény kényszerítő körülmény…

– Így van.

– Megfelelő-e az állami ösztönző rendszer a cégek, illetve a fiatalok számára? Hatékony eszköznek bizonyult-e például a tanulószerződés intézménye a folyamat meggyorsítására?

– Megítélésem szerint az állam a képességeit és a lehetőségeit tekintve megtette, ami tőle elvárható és ami feltétlenül szükséges. Nem gondolom, hogy jelentősen változtatni kéne az ösztönző támogatásokon, a rendszer betölti a feladatát. A tanulószerződéseknél a differenciálás, ami kiemelte a hiányszakmákat választókat, nagyon jó módszer, de mára csaknem értelmét vesztette, hiszen nem igen akad már olyan szakma, amiből ne lenne hiány. Az anyagi juttatásokat lehet és biztosan kell is majd emelni, de nem hiszem, hogy szignifikánsan változtatni kellene.

– Megoldás lenne-e ha a cégek plusz juttatásokkal tennék még vonzóbbá a fiatalok számára a szakmaválasztást?

– Elképzelhető, de egyelőre nincs arra biztosíték, hogy a tanulók – különösen a jobbak – ennek fejében végzés után a cégnél is maradnak. Én sokkal inkább abban látom a megoldást, hogy az oktatásban minden szinten – az általános iskolától a felsőfokú intézményekig – mérni kellene a teljesítményt. Nem lenne szabad figyelmen kívül hagyni azt a demográfiai tényt, hogy az elmúlt négy évben 100 ezerrel csökkent az általános iskolából kikerülő gyerekek száma, és ebből 86 ezer a szakképzésből esett ki. A többség ugyanis változatlanul a gimnáziumok felé orientálódik és a középiskolai rendszer ma még kiszolgálja ezt az igényt. Előfordul, hogy 2,5-3-as átlaggal indulnak gimnáziumi osztályok, miközben mindenki tudja, hogy ezeknek a gyerekeknek ilyen teljesítménnyel nincs esélyük bekerülni a felsőoktatásba, és 18-20 évesen a munkanélküliek, vagy a közmunkások létszámát gyarapítják. A kamara támogatja a kormánynak azt az elképzelését, hogy a középiskolákban mielőbb kötelezővé kellene tenni a felvételit, ami azt jelenti, hogy csak bizonyos átlag felett lehet a gimnáziumokba bekerülni. Ugyanakkor a szakképzésnek is nyitottabbnak kell lenni felfelé, vagyis a tehetségesek számára biztosítani kell a továbblépés lehetőségét. Hiszek abban, hogy a szakképzési rendszer akkor működik majd jól, ha például egy ambíciózus és tehetséges szakácsból nem csak kivételes esetben, hanem az oktatási rendszer hatékony támogatásával lehet akár vezérigazgató is.

– A kamara hogyan látja, a szakképzés sikeres átalakításától várható-e erre az összetett társadalmi problémára a megoldás?

– Határozottan igen a válasz. De egy ilyen nagy rendszer, mint a szakképzés átalakítása, nagyon időigényes folyamat, nem megy egyik napról a másikra és nem hoz gyors eredményt. Sok türelem, kitartás és hit kell hozzá. Komoly feladat a bérek felzárkóztatása, a társadalmi mobilitás kérdésének megoldása. A közmunkások és a közszférából felszabadítható munkaerő visszaterelésével a piaci viszonyok közé szerintünk minimum 500 ezer fős munkaerő-tartalékot lehet felszabadítani. Egyre erősebb a gazdaság szívóhatása is, bár számokkal még nem tudjuk alátámasztani, de az alacsony bérű ágazatokból a jól fizetők felé érezhetően megindult a munkaerő-áramlás. Az utóbbi időben lassult a külföldi munkavállalás dinamikája, az idén már csaknem annyian jöttek haza, mint amennyien kimentek az országból. Ezt a folyamatot erősíti az is, hogy egy élhető, biztonságos országba szívesen hazatérnek azok, akik öt- tíz évet már eltöltöttek külföldön. Egyébként pedig büszkék is lehetünk arra, hogy olyan keresettek a magyar szakemberek külföldön, szinte minden szakmában, az ács-állványozótól az orvosig… Ezek szerint nem is csináljuk olyan rosszul…

2016-ban elszámolható kiegészítő csökkentő tételek

Gyakorlati tudnivalók – szempontok és számítási módok

2016. január 1-jétől változás történt a gyakorlati képzés állami finanszírozásában: egyebek mellett kibővült az úgynevezett csökkentő tételek köre a tanulószerződéssel képző hozzájárulásra kötelezettek esetében. Ennek megfelelően az érintett szervezetek az alap csökkentő tételen felül három új, kiegészítő csökkentő tételt (beruházási, oktatói és tanműhely-fenntartási) is figyelembe vehetnek az elszámolásnál.

F. Kárpát Kinga

A gyakorlati képzés költségeinek a szakképzési hozzájárulás terhére történő elszámolásánál figyelembe vehető gyakorlati képzési normatívák mértékéről és a csökkentő tétel számításáról szóló 280/2011. (XII. 20.) Korm. rendelet (a továbbiakban: normatívarendelet) rendelkezik ezek kiszámítási módjáról. A jogszabály kizárólag a beruházási kiegészítő csökkentő tétel összegének megállapításához rendeli a tanulószerződéses tanulók éves *létszámátlagának* figyelembevételét, az oktatói és a tanműhely-fenntartási kiegészítő csökkentő tétel mértékének megállapítása a tanulószerződéses tanulói *létszám* (és nem átlag) alapján történik.

A beruházási kiegészítő csökkentő tétellel, amely csak részben normatív alapú, az aktiválás évében élhet a hozzájárulásra kötelezett, ha kizárólag a gyakorlati képzés folytatásához szükséges beruházást hajt végre. Az *éves bevallásban* érvényesíthető.

Maximálisan elszámolható összegét a jogszabályban meghatározottak szerint kell kiszámolnia, a következők szerint: A beruházási kiegészítő csökkentő tétel mértéke évente a tanulószerződéses tanulók éves létszáma átlagának és az alapnormatíva összege (2016-ban 453.000,- Ft)

a) 1-10 főt foglalkoztató kötelezett esetén 38%-ának,

b) 11-50 főt foglalkoztató kötelezett esetén 18%-ának,

c) 50 főnél többet foglalkoztató kötelezett esetén 9%-ának

a szorzata.

Kiszámításánál a tanulók éves létszámának az átlagát a tanulók havi létszámának számtani átlaga alapján kell meghatározni, vagyis 1–12. hó tekintetében havonta az adott hónapban fennálló tanulószerződéssel rendelkező tanulók létszámát össze kell adni és osztani kell 12-vel, a következőknek megfelelően:

- ha a tanuló tanulószerződése *a hónap teljes időtartamában* fennállt, figyelembe vehető a tanuló havi 1 főként,
- ha a tanulószerződés *megkötésére hónap közben* került sor, akkor a tanuló abban a hónapban vehető figyelembe a létszámban először, amelyben a hozzájárulásra kötelezett legalább egy nap gyakorlati képzést teljesített,
- ha a tanulószerződés *hónap közben szűnik meg*, az adott hónapra vonatkozóan az adott hónapból a tanulószerződés megszűnésének napjáig eltelt napok és az adott hónap naptári napjai számának arányában kell meghatározni a figyelembe vehető havi tanulólétszámot.

Az oktatói kiegészítő csökkentő tétel teljes egészében normatív alapú, azonban csak a kis- és középvállalkozásnak minősülő kötelezettek vehetik igénybe. Kiszámításánál a tanulók havi létszámát a fent ismertetett módszerrel kell meghatározni, érvényesíthető a *havi előleg bevallásoknál* is.

A tanműhely-fenntartási kiegészítő csökkentő tétel bevezetésével megteremtődött a lehetőség a nem főtevékenységként gyakorlati képzést végző valamennyi vállalkozás számára a tanműhely-fenntartási célú, emelt összegű normatíva biztosítására a 9. évfolyamos tanulószerződéses tanulók esetén, tekintettel arra, hogy a fajlagos költségeik magasabbak, ugyanis a tanműhely berendezései nem vesznek részt a termelési folyamataikban.

A tanműhely-fenntartási kiegészítő csökkentő tétel érvényesíthető a *havi előleg bevallásoknál* is, elszámolható összege évente az alapnormatíva összegének 25 százaléka a 9. évfolyamon tanulószerződéssel gyakorlati képzésben részt vevő tanulónként, a havi elszámolható összeg ennek 1/12 része. A tanulók havi létszámát a fent ismertetettek szerint kell meghatározni, azzal, hogy a számításnál csak 9. évfolyamos tanulót lehet figyelembe venni.

Felmerülhet a kérdés, hogy a kiegészítő csökkentő tételek akkor is figyelembe vehetőek-e, ha a tanulólétszám megalapozza a kötelezettségcsökkentést, de a ténylegesen felmerülő (például oktatói) költségek nem érik el a kihasználható kiegészítő csökkentő tételek teljes mértékét. Az oktatói és a tanműhely-fenntartási kiegészítő csökkentő tételek tekintetében nincs jelentősége a ténylegesen felmerült költségeknek, mert az említett két kötelezettségcsökkentő tétel elszámolása normatív alapú.

Ezzel szemben a beruházási kiegészítő csökkentő tétel esetében a tanulószerződéses tanulói átlaglétszám és a gazdálkodó foglalkoztatotti létszámának figyelembevételével a normatíva rendeletben előírt százalékos mértékek alapján meghatározott összeg csak egyfajta keretszámként értelmezhető. Az a gazdálkodó, amely beruházást nem hajtott végre, vagy végrehajtott, de nem aktiválta azt, beruházási kiegészítő csökkentő tételt nem érvényesíthet.

A beruházási kiegészítő csökkentő tételnél a normatíva rendelet egyértelműen korlátozza az elszámolható összeget. Ezen csökkentő tétel összege nem haladhatja meg a beruházás – a beruházáshoz nyújtott állami támogatás esetén a támogatás összegével csökkentett – összköltségének a mértékét, és évente legfeljebb 15 millió forint összegben vehető figyelembe.

Ez azt jelenti, hogy amennyiben

- a gazdálkodó által aktivált beruházás összköltsége meghaladja a foglalkoztatotti létszám, a tanulói átlaglétszám és az alap normatíva százalékos mértékében megállapított összeget, akkor csökkentő tételként a normatíva rendelet szerint megállapított összeg számolható el, azaz a beruházási kiegészítő csökkentő tétel összege az elszámolható mérték,
- a beruházás összköltsége nem éri el a beruházási kiegészítő tétel megállapított összegét, akkor a beruházás összköltsége számolható el az aktiválás évében, azaz a beruházási kiegészítő csökkentő tétel összege a beruházás aktivált értéke (bruttó bekerülési értéke),
- a beruházási kiegészítő tétel megállapított összege meghaladja a 15 millió forintot és a beruházás összköltsége is magasabb ennél az összegnél, akkor 15 millió forint számolható el kiegészítő csökkentő tételként a beruházás aktiválásának évében, azaz beruházási kiegészítő csökkentő tétel összege a maximum 15 millió forint.

Mivel a szakképzési törvény 2015. június 12-én hatályba lépett módosítása óta a felnőttoktatás minden munkarendjében köthető tanulószerződés, fontos tudni a csökkentő tételek számításának módját ebben a képzési formában tanuló gyakorlati képzése esetén is. Az alap-csökkentő tételekre vonatkozó jogszabályban előírt arányosítás (esti és levelező munkarendben a nappali rendszerű iskolai oktatásra, valamint a nappali munkarendben megszervezett felnőttoktatásra vonatkozó normatíva 60, illetőleg 20 százalékra történő csökkentése) a kiegészítő csökkentő tételekre nem vonatkozik, vagyis az oktatás munkarendjétől nem függ a kiegészítő csökkentő tételek mértéke. A felnőttoktatásban tanulók gyakorlati képzését folytató szervezetek a normatívarendelet által meghatározott mértékben csökkenthetik a bruttó kötelezettségüket a következő szempontok figyelembevételével:

1. A nappali oktatás munkarendje szerinti képzésben részt vevő tanulószerződéses tanulók esetében *mindhárom kiegészítő csökkentő tétellel* élhet a hozzájárulásra kötelezett az egyéb feltételek fennállása esetén.
2. Az esti és levelező oktatás munkarendje szerinti oktatásban részt vevő tanulószerződéses tanulókra vonatkozóan a hozzájárulásra kötelezett *kizárólag a beruházási és oktatói kiegészítő csökkentő tételt* veheti figyelembe a szakképzési hozzájárulási kötelezettsége teljesítésénél, mivel az esti és levelező felnőttoktatás keretében nem alkalmazandó a szakképzési törvény 26. § (1) bekezdése szerinti előírás, így nem érvényesíthető a tanműhely-fenntartási kiegészítő csökkentő tétel.

Fókuszban a jogszabályok és az intézményrendszer változása

A duális képzés kommunikációs eszközei

A duális képzés bevezetésével a tanulószerződéses gyakorlati képzés a magyarországi szakképzés rendszerének kulcselemévé vált. Ma már a vállalkozások túlnyomó része tanulószerződés keretében foglalkoztatja a szakmai gyakorlatot teljesítő tanulókat, ezért a Magyar Kereskedelmi és Iparkamara kiemelt hangsúlyt fektet a gyakorlati képzésben részt vevők tájékoztatására.

Mádai Henriett

Az elmúlt évek tapasztalata, és az újdonságok bevezetése szükségessé tette, hogy a szakképzéssel kapcsolatos kommunikációt is duális jellegűvé alakítsuk. A modern információs felületek megjelenése mellett továbbra is figyelembe kell vennünk a gyakorlati képzők sajátosságait. Vannak olyan szervezetek, például az építőipari kisvállalkozások, a szolgáltatás területén dolgozó egyéni vállalkozók, akik a tevékenységük jellegéből adódóan szívesebben használják a szakmai anyagok nyomtatott formáját. Gyorsabban találnak választ kérdéseikre, ha fellapoznak egy kiadványt, vagy közvetlenül telefonon fordulnak a területi kamarák tanácsadó kollégáihoz. Ők azok a gyakorlati képzéssel foglalkozó szakemberek, akiknek kevés, vagy egyáltalán nincs alkalmazottjuk, illetve a munkavégzés helyszíne, körülményei miatt könnyebben használható a hagyományos, nyomtatott formában megjelenő tájékoztató anyag. A nagyobb vállalkozások, egyéb szervezetek, akik a gyakorlati képzési tevékenységüktől függetlenül is rendelkeznek megfelelő humánerőforrással és pénzügyi feladatokat ellátó apparátussal, inkább az online alapú tájékoztatást részesítik előnyben.

A klasszikus, nyomtatott formában évek óta megjelenő kiadványunk „Gyakorlati képzés tanulószerződéssel és együttműködési megállapodással a munka világában” címmel jelent meg 2016-ban is. A gyakorlati képzéssel kapcsolatos feladatellátást segítő anyag formáját, felépítését többször is változtattuk annak érdekében, hogy szakmailag minél igényesebb, minden részletre kitérő, ugyanakkor felhasználóbarát és praktikus tájékoztató kerüljön az olvasó kezébe. A szakmai anyag amellett, hogy konkrét példákon keresztül mutatja be a gyakorlati képzéssel foglalkozók számára az adott szituációban megfelelő eljárást, útmutatást is ad a képzőhelyek, a tanulók és szüleik, valamint a szakképző iskolák számára az olykor nehezen értelmezhető jogszabályi előírások értelmezésére vonatkozóan. A legfontosabb szerepet a szakképzést érintő jogszabályi változások beemelése, a jogszabályi környezet aktualizálása kapta. A tartalmi felépítésnél fontos szempont maradt, hogy a tanulószerződést kötő felek (szervezet és tanuló) és a közreműködő intézmények részére az információk külön fejezetekben szerepeljenek. Ennek megfelelően a tavalyi évben újonnan, felhasználói szempontból átstrukturált szerkezetet megtartottuk, azaz külön fejezetben foglaltuk össze a gyakorlati képzést folytató szervezetek, a szakgimnáziumok, a szakközépiskolák, valamint a szakiskolai tanulók és a szülők számára hasznos információkat. Teljesen megújult a szakképzési hozzájárulás teljesítéséről szóló fejezet, számos új szabályozás lépett hatályba, amelyet táblázatos formában is megjelenítettünk. A kiadvány külön melléklete tartalmazza a tanulószerződés alapján fizetendő pénzbeli juttatásokat és a hozzá kapcsolódó normatív támogatásokat összegző táblázatot.

Részletesen foglalkoztunk az egyéb szervezeteket szakképzési hozzájárulási szempontból érintő új szabályozással és a szakképzési hozzájárulásról és a képzés fejlesztésének támogatásáról szóló 2011. évi CLV. törvényben megfogalmazott, 2016. január 1-től hatályba lépett, az úgynevezett „nem főtevékenységként gyakorlati képzést folytató hozzájárulásra kötelezett” új fogalommal és kategóriáival.

Kiemelten kezeltük az iskolai intézményrendszer átalakulást, és mivel ez a 2016/2017-es tanév újdonsága, így ezt a témakört igyekeztünk minden fejezetben kellően részletesen bemutatni a szereplők érdeklődésének megfelelő mélységben.

Hangsúlyos szerepet kaptak a felnőttoktatás kérdései is, mivel a második szakképesítés ingyenessé válásával tömegesen vállalták, hogy a már meglévő mellett egy újabb szakképesítést szereznek. Jelenleg is számos vállalkozás támogatja, hogy a munkavállalója további szakmát sajátítson el, illetve sokan a meglévő szakmájuktól teljesen eltérő területen szeretnének tanulni.

A kiadványt tízezer példányban jelentettük meg és a területi kamarákon keresztül juttatjuk el a gyakorlati képzőhelyek, a képzőintézmények, a tanulók és szüleik számára, amely a nyomtatott forma mellett természetesen elektronikus formában is elérhető, a *www.tanuloszerzodes.hu* weboldalon.

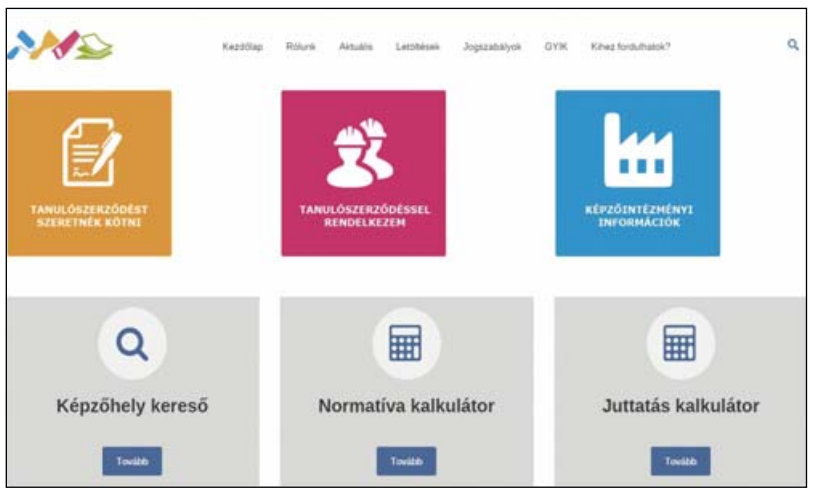

Bízunk benne, hogy mindezek alapján az aktualizált tartalom a napi gyakorlatban hatékonyan segíti az érintettek munkáját és mindenki megtalálja a számára fontos kérdésekben a megfelelő szakmai iránymutatást.

A nyomtatott formában megjelenő kiadványok mellett szükségessé vált az online módon történő tájékoztatási forma alkalmazása is. A tanulószerződés rendszerének népszerűsítése céljából a tavalyi évben létrehoztuk a *www.tanuloszerzodes.hu* webportált. A honlap a fent említett „Gyakorlati képzés tanulószerződéssel és együttműködési megállapodással a munka világában” című kiadványhoz hasonló struktúrával készült, külön menüpontban jelenítjük meg a tanulószerződéssel még nem rendelkezőket érintő tartalmakat, ezt tovább bontva lehet tájékozódni aszerint, hogy gyakorlati képzőhely vagy tanuló az érdeklődő.

A gyakorlati képzés napi feladatainak hatékony és jogszerű ellátásához elengedhetetlen, hogy a szervezetek minél gyorsabban értesüljenek a szakképzést érintő törvényi változásokról. Ezért a hatályos jogszabályok letöltése mellett az „Aktuális” menüpontban naprakészen tájékozódhatnak a szabályozás módosításairól.

Legutóbb a szakképzésről szóló 2011. évi CLXXXVII. törvény, a felnőttképzésről szóló 2013. évi LXXVII. törvény és az azokkal összefüggő tárgyú törvények módosításáról szóló 2015. évi LXVI. törvény 2015. június 4-i megjelenése indokolta az említett menüpont frissítését. A módosítás 2015. június 12-én lépett hatályba, de néhány rendelkezése csak későbbi időpontokban, 2016. január 1-jén, illetve 2016. szeptember 1-jén lépett életbe. A jogszabály számos új fogalmat vezetett be, ezért a honlapon kialakításra kerül a Fogalomtár menüpont, amelyben részletes magyarázatot találhatunk a különböző definíciók megértéséhez és alkalmazásához.

További két menüpontot tervezünk kifejleszteni. Az egyik a képzőhelyek bemutatkozására szolgál, ahol a szervezeteknek lehetőségük lesz betekintést nyújtani a saját képzési tevékenységükbe, ezáltal a tanulók érdeklődését felkelteni egy-egy szakma iránt. Fényképekkel is illusztrálhatják a náluk folyó szakmai munkát, amely így a fiatalok számára kézzelfogható képet adhat az adott terület sajátosságairól, kihívásairól, segíthet objektív véleményt kialakítani a számukra leginkább megfelelő képzőhely kiválasztásához.

A másik menüpontban a sikeres, szakmájukat tanulószerződés keretében elsajátított tanulók bemutatása jelenik meg. Fontosnak tartjuk, hogy a pályakezdő fiatalok a saját nézőpontjukból is elmondhassák, hogy a gyakorlati képzésük hogyan zajlott, mit jelentett számukra a valós munkahelyi körülmények közötti szakmatanulás.

A Magyar Kereskedelmi és Iparkamara alapvető célkitűzése, hogy évről évre megújuló formában és változatos kommunikációs eszközökkel támogassa a tanulószerződéses rendszer kiterjesztését, a szakképzés szereplőinek hatékony tájékoztatását, amely hosszútávon elősegíti a képzési hajlandóság növelését.

Zalakaros, Hotel Karos Spa

Bevált a „házi vizsga” rendszere

Nem értek egyet azzal, hogy a vendéglátás divatos szakma, hiszen az ágazat jelentős munkaerőhiánnyal küzd – lepett meg kijelentésével Börczi Balázs, a zalakarosi Hotel Karos Spa éttermi igazgatója, aki ugyanakkor büszke arra, hogy a szálloda vendéglátó területén dolgozók egynegyede a náluk végzett diákok közül került ki. Nem elég csak oktatni és a szakmát átadni, hanem neveléssel hivatássá is kell formálni. Ebben a „házi vizsga” rendszere is segít – hangsúlyozta.

Losonczi Lívia

– Mióta vannak tanulószerződéses diákjaik?

– A szálloda menedzsmentje a nyitás óta elkötelezett a szakképzés iránt, hiszen az első évtől, azaz 2004-től kezdve foglalkozunk diákokkal. Mostanra szépen felfutott a szakképzés, hiszen a kezdeti pár tanulóhoz képest elértük, hogy jelenleg a megye három szakképző iskolájából töltik nálunk a gyakorlati idejüket a diákok, összesen huszonegyen.

– Hogyan választják ki a diákokat, akikkel szerződést kötnek? A vendéglátás divatos szakma, nyilván van túljelentkezés is.

– Véleményem szerint a globalizáció hozta gasztroforradalom, illetve a külföldi munkavállalások lehetősége sokat segített abban, hogy a vendéglátás szakmát választják a fiatalok. A kiválasztás során megkönnyíti a helyzetemet, hogy oktatói tevékenységem során a diákok rátermettségét már korán ki tudom szűrni. Üdvözítő, hogy egyes iskolák újból bevezették a pályaalkalmassági vizsgát, nyílt napok és felkészítő táborok formájában. Ezek alkalmat teremtenek a szakmai követelmények bemutatására és motivációt, érdeklődést alakítanak ki az egyes szakmacsoportok iránt. Hiszem, hogy a megmérettetések szükségesek a célok elérésében.

– Vannak-e saját képzéseik, és ha igen, miben különbözik ez a tanulószerződéses rendszerben folytatott képzésektől?

– Motivációs képzéseket, tréningeket szoktunk tartani, amelyeken a személyzet megismerheti az aktuális trendeknek megfelelő folyamatos újdonságokat, termékeket és technológiákat, a saját illetve meghívott oktatók közreműködésével. A következő alkalommal az italok kerülnek középpontba, ekkor egy szakképzett barista a kávékról adja át tudását a kollegáknak. Ezekre az előadásokra a tanulóink is meghívást kapnak, hogy a tudásuk minél előbb bővüljön. Szerencsések vagyunk, mert általában nyitottak ezekre a tanulási lehetőségekre, külön képzésekre.

– Lehet-e már érezni a duális képzés bevezetésének hatását?

– Munkáltatói oldalról fontosnak tartom, hogy szakképzett munkatársaink fel tudják készíteni a vizsgára a tanulókat, ezért az inas és a mestere, a mentor és a mentorált kapcsolatok kialakulása jó iránynak mondható. A gyakorlatorientáltabb képzés hozzájárul ahhoz, hogy a diákok valós környezetben sajátíthatják el és tanulhatják meg a folyamatokat. Jó példa erre a szállodánk által szervezett „házi vizsga”, melynek lényege, hogy végzős tanulóink a záróvizsga előtt saját környezetünkben mutatják be felkészültségüket és kapnak egy visszajelzést arról, hogy tudásuk milyen szintet ér el. Ezáltal a mesterek is aktívan készítik fel a diákjaikat a kimeneti követelményekre.

EuropTec, Zalaegerszeg

Tizenhét tanulóval szerződött

Még soha nem kötöttek annyi tanulószerződést a zalaegerszegi EuropTec Műanyag-feldolgozó Kft.-nél, mint az idén. Igaz, ehhez az is kellett, hogy Zalaegerszeg városa kiemelten kezelje a szakképzést és 30 ezer forintos ösztöndíjjal támogassa a gépi fogácsoló és a CNC gépkezelő osztályok tanulóit.

Dalia László

Évekkel ezelőtt örültünk, ha egy gépi forgácsoló osztály indult a Munkácsy Mihály szakközépiskolában, most meg kettőt is elindítottak, sőt, egy 20 fős CNC osztályt is sikerült megtölteni – mondta el lapunknak Belső Gábor, az EuropTec Műanyag-feldolgozó Kft. ügyvezető igazgatója. – Zalaegerszeg önkormányzata ösztöndíjjal támogatja a tanulókat, ennek köszönhetően az idén minden eddiginél több tanulóval tudtunk szerződést kötni. A gépi forgácsolóknál kilenc, a CNC gépkezelőknél hat tanulóval szerződtünk. Ez tekintve, hogy a cégünk összesen 125 fős közepes vállalkozás, nagyon jó arány, a tanulók létszáma meghaladja a 10 százalékot. A tanulóképzésben több mint tíz éve veszünk részt, tehát rutinosak vagyunk ezen a téren.

Belső Gábor, az EuropTec Műanyag-feldolgozó Kft. ügyvezető igazgatója

Mint megtudtuk, az EuropTec fontosnak tartotta azt is, hogy szakoktatót is alkalmazzon a tanulók mellé, így az idei tanévtől már ő foglalkozik velük. Korábban a cég mesterlevelet szerzett szakmunkásai végezték el ezt a feladatot. Méghozzá nem is akárhogyan, mindig jó szakemberek kerültek ki a kezük alól, tavaly pedig a gépi forgácsoló szakmában az ő tanulójuk, Kovács László nyerte meg a Szakma Sztár versenyt. Belső Gábor elmondta, alapvetően azért vesznek részt a tanulóképzésben, mert nem is tehetnének mást: a szakiskolákban ugyanis fémforgácsolókat oktatnak, s az onnan kikerülő fiataloknak bizony beletelik néhány évbe, mire a műanyag forgácsolásban is gyakorlatot szereznek. Szívesen felvennének négy-öt éves gyakorlattal rendelkező műanyag forgácsolót is, de az utóbbi években a munkaerőpiacon mindössze egyetlen egyet találtak – magyarázta.

Hamarosan elkészül az új csarnokunk, bővül a termelésünk. A utóbbi egy évben harminc szakmunkást vettünk fel, szükségünk van az utánpótlásra – hangsúlyozta Kósa Krisztina, az EuropTec Műanyag-feldolgozó Kft. személyügyi asszisztense. – Sokat költünk a szakoktatásra, mert különben nehezen találnánk szakembert. Egyébként is négy tanulóból általában egy marad, a többiek elmennek külföldre dolgozni vagy pályát váltanak. A tanulószerződéseknél a kamara által ajánlott utat követjük, a minimálbér 18 százalékát fizetjük ki a tanulóknak, s félévente emeljük a pénzüket. Akik jól tanulnak, tehát a tanulmányi átlaguk 4,5 fölött van, azoknak megduplázzuk az emelést, így a második év végére már a minimálbér 33 százalékát kapják.

Vas Megyei Kereskedelmi és Iparkamara

Kevesebb tanulószerződés az idén

Vas megyében idén kevesebb tanulószerződést kötnek meg, mint tavaly. Bár a különbség nem jelentős és három oka is van, Vargáné Krug Ágnes, a Vas Megyei Kereskedelmi és Iparkamara képzési csoportvezetője tendenciáról beszél, hiszen a 2013/2014-es tanév óta – a tanácsadók minden erőfeszítése ellenére – fokozatosan csökken a tanulószerződések száma.

Dalia László

A csökkenő arányokat valamelyest kompenzálja, hogy tavaly a felnőttoktatást is bevonták a rendszerbe. A kamara jelenleg 269 aktív szervezetet és 295 képzőhelyet tart nyilván. Jelenleg a megyében a vendéglátás-turisztika és a gépészet szakmacsoport szakmáiban kötik a legtöbb tanulószerződést.

– Mi az oka annak, hogy az idén jóval kevesebb tanulószerződést kötöttek, mint két évvel ezelőtt?

– A 2013/2014-es tanév kiugró volt. A törvényi változás ugyanis ekkor tette lehetővé tanulószerződések kötését az Egészségügy és a Szociális szolgáltatások szakmacsoport szakképesítéseiben is. Az idei csökkenés egyébként prognosztizálható volt. Az előző, 2015/2016-os tanévben egyszerre fejezték be tanulmányaikat a kifutó rendszerű 2+2-es képzési formában tanulók, valamint az elsőként végzős három éves duális szakképzésben résztvevő diákok. A demográfiai adatok alakulását, a felsőbb évfolyamba lépők létszámadatait figyelembe véve, valamint a beiskolázási adatok alapján sajnos nem pótolható a kieső létszám. És van még egy oka a csökkenésnek, az egyházi fenntartású iskolák ugyanis újabb gimnáziumi osztályokat indítottak az elmúlt években. Két éve 1540 tanulószerződést kötöttünk, idén eddig 1240-at regisztráltunk, de előzetes felméréseink szerint október közepéig ez a szám akár 1400 is lehet.

– Tavaly óta már a felnőttoktatásban is lehet tanulószerződést kötni. Mennyire éltek ezzel a lehetőséggel a cégek?

– Van hatása a 2015. évi törvényváltozásnak. Nem teljes létszámban, de jelentős részben sikerült a megyében működő szakképzési centrumok által szervezett esti felnőttoktatás képzéseiben részt vevő tanulókat bevonni a tanulószerződés rendszerébe. Többek között eladó, gyakorló ápoló, kőműves és hidegburkoló, szociális gondozó és ápoló, valamint villanyszerelő szakképesítésekben kötődtek tanulószerződések. Ugyanakkor problémát okoz, hogy vannak tanulók, akiket nem tudtunk kihelyezni, így nem megoldott a gyakorlati képzésük. A kamarai nyilvántartásban szereplő képzőhelyek képviselői közül ugyanis többen úgy nyilatkoztak, hogy nem tudják a délutáni és esti órákban megszervezni a gyakorlati képzést. A kamarai garanciavállalásban érintett szakképesítésnél 40 tanuló számára állítottunk ki kamarai igazolást arról, hogy a kamara nem tudott megfelelő külső gyakorlati képzőhelyet biztosítani a számukra.

– Melyek a legnépszerűbb szakmák, ahol a legtöbb tanulószerződést kötik?

– A vendéglátás-turisztika és a gépészet szakmacsoport vezeti a listát. Mind a szakács-, mind a pincértanulók 108 szerződést kötöttek meg, míg az eladók közül 67-en írták alá. A gépi forgácsolóknál 119, a villanyszerelőknél 74, az asztalosoknál 60 tanulóval szerződtek a vállalatok.

– Hogyan tájékozódnak a tanulók és szüleik arról, milyen módon van lehetőségük tanulószerződést kötni?

– Kamaránk szakképzési tanácsadói a tanulók külső gyakorlati képzésének megvalósítása érdekében egyaránt segítik a gyakorlati képzést vállaló szervezeteket, valamint a tanulókat és szüleiket. Kapcsolatot tartanak az elméleti képzést biztosító tagintézményekkel és iskolákkal. Az általános iskolákban osztályfőnöki órákon és szülői értekezleteken, valamint pályaorientációs rendezvények alkalmával népszerűsítik a tanulószerződés rendszerét, tájékoztatókat tartanak a kapcsolódó jogokról és kötelezettségekről.

Vargáné Krug Ágnes, a Vas Megyei Kereskedelmi és Iparkamara képzési csoportvezetője

– A vállalatok adnak-e pluszjuttatást a kötelezőn kívül és önöknek mi a tapasztalata, a tanulók hány százaléka marad ott dolgozni is?

– Gyakorlati képzőhelyeink közül több gazdálkodó szervezet is lehetőséget biztosít a tanulószerződésen felüli tanulmányi szerződés kötésére. Többek között a BPW-Hungária Kft., az EPCOS Kft., iQor Global Services Hungary Kft. A csepregi Uniriv Kft. például korábban a tanulószerződéses tanulóik 30-35 százalékával kötött tanulmányi szerződést is, közülük 25 százalék maradt a cégnél munkavállalóként. Az idei tanévben a tanulók 40-50 százalékával terveznek tanulmányi szerződést kötni.

Veszprém Megyei Kereskedelmi és Iparkamara

A cégeknél felértékelődik a saját nevelésű szakmunkás

Veszprém megye szakképzéssel összefüggő oktatási-gazdasági helyzete kedvező képet mutat, szinte minden főbb gazdasági ágazatban rendelkezünk tanulószerződéssel – tájékoztatta lapunkat Végh László, a Veszprém Megyei Kereskedelmi és Iparkamara szakképzési vezetője, akit a tapasztalatokról és a tendenciákról kérdeztünk.

osa

– Tavaly óta a felsőoktatásban is lehet tanulószerződést kötni. Mennyire éltek ezzel a lehetőséggel a megyében a cégek?

– 2014 év végén, a duális felsőoktatás előkészítésének időszakában tanácsadóink felmérték a gazdálkodó szervezetek igényeit, s emellett részt vettek a középiskolák végzőseinek tartott előadásokon, népszerűsítve a felsőoktatási felvételi eljárásban 2015 februárjától választható gyakorlatigényes alap és mesterszakokon a mérnökképzést. A vállalatok támogatják a duális képzési modell bevezetését, a megnövelt óraszámuknál, valamint a megszerzett munkatapasztalatnál fogva növelik a hallgatók szakmai kompetenciáját, vállalati ismereteit. A Duális Képzési Tanács megalakulásával a kamarának már nincs rálátása a duális felsőoktatás számszerű eredményeire. Az egyértelműen látható, hogy a DKT által minősített vállalkozások száma folyamatosan bővül.

– A kamara hogyan segíti a tanulókat, illetve a szülőket a tájékozódásban a lehetőségek megismerésében?

– A kamara a szakképzésen belül pályaorientációs tanácsadó hálózatot működtet, melynek Veszprém megyei munkatársa minden évben több általános iskolában tart pályaválasztással kapcsolatban tájékoztatót szülőknek, tanulóknak egyaránt. Emellett szervezői feladatokat lát el a megyei szintű pályaválasztási napokon a Kormányhivatal Foglalkoztatási Osztályával együttműködve. Általános iskolák felső tagozataiban szakmaismereti vetélkedőket szervez, üzemlátogatások keretein belül pedig kézzelfoghatóvá teszi a fiatalok előtt a szakmák tartalmát. Minden évben elmondható, hogy az együttműködés az iskolákkal, gazdasági szereplőkkel egyre hatékonyabb.

– Milyen a cégek hozzáállása a duális szakképzéshez, illetve a tanulószerződésekhez?

– A vállalkozások napi működésének elengedhetetlen feltétele a megfelelő szakember állomány, ami napjainkban sokszor kiélesedő küzdelmek árán valósítható meg a munkaerőpiacról. Épp ezért felértékelődni látszik a saját maguk által kinevelt munkavállaló fogalma kisebb-nagyobb vállalkozásoknál egyaránt. Szívesen fogadják a szakmát valóban elsajátítani kívánó tanulókat, főképp azokból az iskolákból, ahol már a gyakorlatszervezés is közelít a vállalati igényekhez.

– Nyújtanak-e a cégek a kötelezőn túl pluszjuttatásokat a tanulóknak?

– A tapasztalatok szerint nem elterjedtek a pluszjuttatások. Nagyobb termelési vagy szolgáltatási kapacitással rendelkezők esetében, valamint kiemelkedő elhivatottság esetén lehetőséget biztosítanak a képzők speciális tanfolyamokon, belső továbbképzéseken való részvételre, de alapvetően a kötelező juttatásokat kapják a foglalkoztatott tanulók.

Végh László, a Veszprém Megyei Kereskedelmi és Iparkamara szakképzési vezetője

– Vannak-e adatok arra vonatkozóan, hogy a tanulószerződéses viszonyból milyen arányban lesz munkaviszony? Általában megtartják-e a tanulóikat a képzésben részt vevő cégek, illetve szívesen maradnak-e ott tanulók?

– A pályakövetés rendszerét az iskolákkal együttműködve igyekszünk megvalósítani, amit némiképp nehezít, hogy a tanulók jelentős része a sikeres vizsga után eltűnik a látókörünkből. Az idén másodjára kiírt gyakornoki program keretén belül történő továbbfoglalkoztatás azonban azt mindenképp megerősíti, hogy a vállalati tanuló évek után egyre többen tudnak Veszprém megyében munkavállalóként elhelyezkedni.

Borsod-Abaúj-Zemplén Megyei Kereskedelmi és Iparkamara

Versenyképes gazdasághoz versenyképes szakképzés

A Borsod-Abaúj-Zemplén Megyei Kereskedelmi és Iparkamaránál közel ezerrel nőtt a tanulószerződések száma a két évvel ezelőttihez képest, vagyis 2016-ban 4674 szerződést regisztráltak a köztestület szakképzési tanácsadói – nyilatkozta Tóth Ádám, a borsodi kamara oktatási és képzési szakigazgatója.

Marczin Eszter

A versenyképes gazdasághoz versenyképes szakképzésre van szükség, ami a szakképzés duális jellegének erősítését és kiterjesztését jelenti. Ennek a folyamatnak fontos célkitűzése, hogy minél több vállalkozás vegyen részt a képzésben, mind a kis- és közepes vállalatok, mind a nagyvállalatok körében, és ezzel párhuzamosan növekedjen a tanulószerződések száma – emelte ki Tóth Ádám. A területi kamara munkaszervezetében növekedett a tanulószerződéses tanácsadók száma, jelenleg tíz kolléga végzi ezt a munkát – tette hozzá. – Feladataik közé tartozik egyebek között a tanulószerződések nyilvántartása, ellenjegyzése, a gyakorlati képzést végző gazdálkodó szervezetek látogatása, szakmai tanácsadása. Mindezek mellett a gyakorlati képzőhelyekkel kötött együttműködési megállapodások nyilvántartását, ellenjegyzését is ezek a munkatársak végzik.

Tóth Ádám, a Borsod-Abaúj-Zemplén Megyei Kereskedelmi és Iparkamara oktatási és képzési szakigazgatója

Tanácsadók megyeszerte

A tanácsadók területi elhelyezkedése tükrözi a megye kiemelt térségeit, hiszen Miskolc mellett Kazincbarcikán, Ózdon, Mezőkövesden, Tiszaújvárosban, Szerencsen, Sárospatakon és Sátoraljaújhelyen látják el feladatukat.

A kamarai garanciavállalás bevezetése minőségi változást hozott a tanácsadók munkájában, hiszen a feladat személyre szabott, tanulóközpontú munkastílust, munkamódszert igényel, ami azt is jelenti, hogy a tanácsadónak minden egyes tanulóval személyes, közvetlen munkakapcsolatba kell kerülnie – hangsúlyozta Tóth Ádám. A garanciavállalás keretében a kamara célja, hogy biztosítsa a tanulók számára a megfelelő képzőhelyet, éppen ezért a munka megszervezésének egyik legfontosabb mozzanata az volt, hogy valamennyi tanácsadó elkészítette a területéhez tartozó gyakorlati képzőhelyek létszám kapacitását. Ebből kiderült, hogy mely szakképesítések esetén kell újabb képzőhelyeket feltárni és melyek azok a szakképesítések, ahol szabad keret áll rendelkezésre a tanulók kihelyezésére. A tapasztalatok szerint az oktatási intézményektől előzetesen bekért adatok alapján a 9. évfolyamon tanuló diákok gyakorlati munkahelyekre történő kihelyezése összességében nem jelentett problémát. A gazdaságban rendelkezésre állnak azok a tanulói gyakorlóhelyek, melyekre a sikeres szintvizsgát követően megtörténik a tanulók kihelyezése, a tanulószerződések megkötése. Borsod-Abaúj-Zemplén megyében összesen 812 gazdálkodó szervezetet és 970 képzőhelyet tartunk nyilván – ezek nem mind képeznek tanulókat jelenleg – tudtuk meg az oktatási és képzési szakigazgatótól.

Napi kapcsolat a vállalkozásokkal

Tóth Ádám hangsúlyozta: a területileg illetékes kamara tanácsadói révén évek óta szoros kapcsolatban áll a képzést folytató vállalkozásokkal. Így a napi ügymenet során közvetlenül kapnak visszajelzéseket, észrevételeket, a cégek vezetőitől, a gyakorlati képzéssel foglalkozó szakemberektől és tapasztalatokat szereznek a rendszer működéséről.

A területi kamara megkötött csaknem 4700 tanulószerződésével a második helyen áll – Budapest után – az országos listán. A szakértők az elmúlt évben 710 képzőhelyen tartottak bevezető, illetve évközi ellenőrzést, és idén eddig 146 gyakorlati szintvizsgát bonyolítottak le 2230 tanuló részvételével – foglalta össze az eredményeket.

A szakigazgató hangsúlyozta, munkatársai minden fórumot, tájékoztatási lehetőséget felhasználnak arra, hogy bemutassák a duális képzés előnyeit, gazdaságra gyakorolt pozitív hatásait. Személyesen látogatják végig a kamara gazdálkodó szervezeteit, hogy felmérjék, készek-e a vállalkozások részt venni a gyakorlati képzésben. Felülvizsgálják az eddig együttműködési megállapodással képző vállalkozásoknál a tanulószerződés-kötés lehetőségét. Mindezek mellett azoknál a vállalkozásoknál, amelyek főtevékenységként foglalkoznak gyakorlati képzéssel, tárgyalnak a jövőbeli szerepvállalásukról. Ennek a személyes kapcsolattartásnak, és tájékoztató munkának köszönhető, hogy jelenleg 333 gazdálkodó szervezet 487 képzőhelyén zajlik tanulószerződéses képzés.

Kihasznált lehetőség

Pozitívak az illetékes kamara tapasztalatai az egészségügyi és a szociális szférában bevezetett tanulószerződéses gyakorlati képzésről. Tóth Ádám úgy fogalmazott, a szociális intézmények, a kórházak meglátták a lehetőséget ebben a képzési formában. Így Borsod-Abaúj-Zemplénben három kórház és számos szociális intézmény kapcsolódott be a tanulószerződéses gyakorlati képzésbe, és a kamara tanácsadói közel 650 új tanulószerződést kötöttek ezen a területen. Ez a szám az intézmények közreműködésével tovább növelhető.

Folyamatos mesterképzés

A duális képzés és a kamarai garanciavállalás bevezetése mellett a gyakorlati képzés minőségének biztosítását szolgálja a képzést folytató szervezettekkel szemben támasztott követelmények szigorítása. A munkaerőpiacon jól hasznosítható szakmai tudás megszerzése csak gazdasági környezetben képzelhető el, olyan szakemberek közreműködésével, akik nem csak birtokolják, de át tudják adni tudásukat a felnövekvő utánpótlásnak. Ebből a gondolatból kiindulva született meg a döntés, hogy a külső képzőhelyen gyakorlati képzést végzőknek kötelező a mestercím megszerzése. A borsodi kamara ennek keretében 2014-2015-ben 18 szakmában szervezett mesterképzést, és 2015 novemberében 334-en vehették át ünnepélyes keretek között a mesterlevelüket a Miskolci Egyetemen. Jelenleg – mint Tóth Ádámtól megtudtuk – 10 szakmában közel 100 mester képzése folyik a kamaránál.

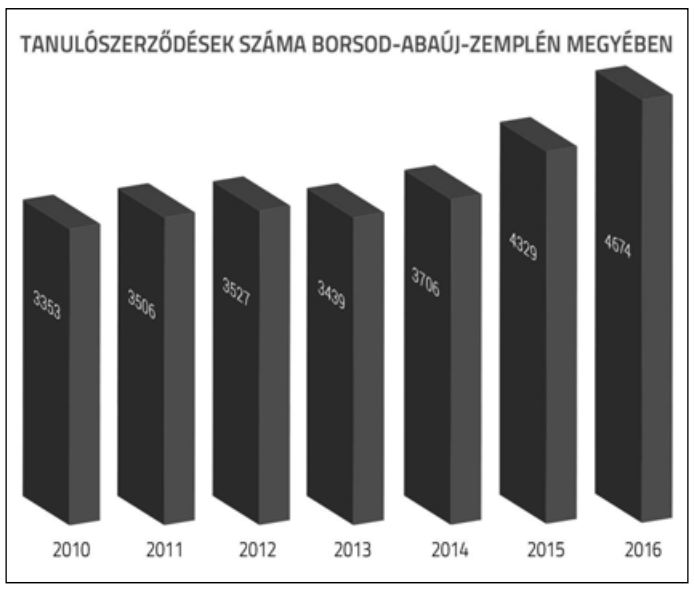

Egyedül az építőiparban kevés a képzőhely

Imponáló számok Somogyban

Somogy megyében kedvezőek a tanulószerződés intézményrendszerével kapcsolatos tapasztalatok. Mind a szakképző iskolák, mind a vállalkozások és egyéb szervezetek részéről jó az együttműködés, a diákok számára pedig kifejezetten előnyös a tanulószerződés keretében töltött gyakorlati idő – közölte Mayer Judit, a Somogy Megyei Kereskedelmi és Iparkamara szakképzési vezetője.

Kocsi Margit

A megyében oktatott összes szakmában nagyrészt tanulószerződéssel, külső képzőhelyen végzik gyakorlatukat a fiatalok. Jelenleg mintegy 1800 tanulószerződést tartunk nyilván, de reményeink szerint ez a szám a következő hetekben növekedni fog, és elérheti az elmúlt évek 2000-es átlagát – hangsúlyozta Mayer Judit. – A legtöbb szerződés szakács, eladó és pincér szakmákban született, jelentős az arány a gépiparban, az egészségügyi és szociális területein is. A tanulók természetesen örülnek a lehetőségnek, hiszen így pénzbeli és egyéb juttatást is kapnak a tanulmányaik alatt.

A somogyi vállalkozások nagyon jó szakmai partnerek a tanulóképzésben, évről évre újabb és újabb képzők kapcsolódnak a gyakorlati oktatásba. Közülük szinte mindegyik önként vállalja ezt a feladatot, elsősorban az utánpótlás kinevelése céljából. Ebből a szempontból talán a gépipar a legkiemelkedőbb, hiszen az ágazatban komoly a munkaerőhiány. Az is gyakran előfordul, hogy a szakképzési tanácsadók maguk keresik fel a potenciális képzőket, akik ennek hatására kezdik el a gyakorlati oktatást.

Mayer Judit szerint Somogy jó helyzetben van a beiskolázás tekintetében is: a megyében a szakképző iskolások – illetve az idei tanévtől a szakközépiskolások – száma meghaladja az országos átlagot. Ennek is köszönhető, hogy a tanulószerződések száma is megfelelő. Egyedül az építőipar kritikus terület, ahol nem tudnak biztosítani minden tanuló számára külső képzőhelyet. Több esetben az is előfordul, hogy nincs annyi jelentkező, amennyit a képző fel tudna venni, így néhány cégnek átmenetileg egyáltalán nem jut tanuló.

Mayer Judit, a Somogy Megyei Kereskedelmi és Iparkamara szakképzési vezetője

A megyében az elmúlt évek során több – kizárólag képzési célt szolgáló – tanműhely létesült annak érdekében, hogy a tanulók már a 9. évfolyamon tanulószerződés keretében ott végezhessék gyakorlatukat. Ezek előkészítésében és létrehozásában a kamara mellett az érintett szakképző iskolák is közreműködtek, szakmai támogatást biztosítottak, sőt arra is van példa, hogy a szakképző iskola kezdeményezte a tanműhely kialakítását egy régóta jól működő képzőhelyen.

Összességében a kamarai szakképzési vezető szerint elmondható, hogy Somogyban a szakképző iskolák támogatják a duális képzést és a tanulószerződés rendszerét, és a képző szervezetek részéről is konstruktív együttműködés tapasztalható.

Autószerelő tanulók és mesterük a kaposvári 4WD Kft.-nél

Könnyebb az átmenet a munka világába

Négy fő modell Európában

Az Európai Bizottsághoz hasonlóan az Európai Parlament is több ízben felszólította a tagállamokat, hogy fokozzák erőfeszítéseiket a világszínvonalú szakképzés kidolgozása terén. E szerint szükség van a szakmai készségek minőségének javítására, a munkahelyi környezetben történő tanulás, a tanulószerződéses gyakorlati képzés és a duális rendszerek minél több országban történő bevezetésére. Az Európai Parlament ezzel kapcsolatban tanulmányt is készíttetett, amely számba veszi a duális oktatás/tanulószerződéses gyakorlati képzés előnyeit.

A munkaalapú tanulással kapcsolatos befektetések fenntartása kifizetődik, mivel bebizonyosodott, hogy ezek jelentősen növelik a fiatalok foglalkoztathatósági lehetőségeit. Dániában, Németországban, Hollandiában és Ausztriában a szakképzésben részt vevő tanulók számára sokkal könnyebb az iskolából a munka világába való átmenet.

A dokumentum megállapítja, hogy a tagállamok nagy többségében van olyan képzési módszer, amely ötvözi a munka- illetve az iskolai alapú tanulást. Ugyanakkor az is nyilvánvaló, hogy az eltérő társadalmi és gazdasági háttér, valamint a kiindulópontok sokfélesége lehetetlenné teszi, hogy rövidtávon minden ország ugyanazon modell megvalósítását tűzze ki célul. Az EP tanulmánya szerint a szakképzés terén jelenleg négy fő modell működik a tagállamokban.

Az egyik modellben a vállalatoknál végzett képzés tartalmát a kormány, a munkáltatói szervezetek és a szakszervezetek képviselői közösen határozzák meg. A képzés költségei megoszlanak a kormány és a munkáltatók között (a kormány az iskolai részt fedezi; a munkáltatók a vállalatnál nyújtott képzést finanszírozzák). Ez a típusú szakképzési rendszer működik Ausztriában, Németországban és Dániában. Legfőbb előnye, hogy a rendszer gyors átmenetet biztosít az iskolából a munka világába, és viszonylag jó foglalkoztatási rátát eredményez. Másik erőssége, hogy a szakképzés terén erőteljes az üzleti szféra közös szerepvállalása, ami biztosítja, hogy a képesítés és a képzés naprakész legyen, és kellő összhangban legyen a munkaerő-piaci igényekkel.

Egy másik rendszer működik Olaszországban és Lengyelországban, és az egyelőre még tagállam Nagy-Britanniában. A lényege, hogy alkalmazzák ugyan a tanulószerződéses gyakorlati képzést, de nem ez a fő szakképzési forma. Ezek az országok gyakran kombinálják a tanulószerződéses gyakorlati képzést az iskolai alapú szakképzéssel. Erőssége, hogy az iskolai alapú képzés megléte miatt könnyebb összeegyeztetni a rendelkezésre álló helyeket a tanulók igényeivel. Ezen kívül az iskolai alapú szakképzés és a tanulószerződéses gyakorlati képzés között megvannak az átmenetet biztosító utak, ami lehetőséget kínál a tanulóknak, hogy tanulmányaik során irányt válthassanak.

Finnországban és Franciaországban továbbra is az iskolai alapú képzés a szakképzés fő formája, de a gyakorlati képzést integrálják a programokba. A vállalaton belüli képzés kötelező és viszonylag hosszabb időtartamú. Ebben a rendszerben könnyebb bevonni új munkáltatókat, akik korábban nem biztosítottak képzést fiatalok számára, mivel nem kell olyan anyagi kötelezettségeket vállalniuk, mint a tanulószerződéses gyakorlati képzés esetében. E szakképzési utak jó megoldást kínálnak azoknak a fiataloknak, akik nem állnak készen a tanulószerződéses gyakorlati képzésre. Ezek a fiatalok fokozatosan illeszkednek be a munkakörnyezetbe.

Ami a munkaalapú tanulás integrációját illeti, egyes országokban a szakképzési rendszer még nagyon kezdeti szakaszban tart (például a Cseh Köztársaság, Szlovákia). A szakképzés jelentős része iskolai alapú, ami számos kihívást jelent. Nincs például együttműködés az iskolák és a vállalatok között, a munkáltatók nem ismerik a tanulószerződéses gyakorlati képzést és a hasonló tanulási módokat. A munkáltatók nem hajlandóak arra, hogy a fiatalokat ne csupán az adott vállalat szükségleteinek megfelelő ismeretek, hanem a teljes képesítés megszerzése érdekében képezzék. E rendszerek esetében az elavult tananyaggal az iskolai felszereléssel és a tanárok kompetenciájával kapcsolatos problémák is felmerülnek.

Készült a www.europarl.europa.eu/RegData/etudes nyomán.

ZÁÉV Építőipari Zrt.

Képzés gyakorlatilag minden építőipari szakmában

A ZÁÉV Építőipari Zrt. megalakulása óta foglalkozik gyakorlati szakképzéssel, sőt, a cég jogelődei 1949 óta részt vettek a szakképzésben. A vállalat elsőszámú vezetői minden korban a szívügyüknek tekintették a szakképzést. Csak annyi változott, hogy míg évekkel ezelőtt még 130-150 tanulóval kötöttek szerződést évente, idén már csak 75 tanulót fogadtak – tudtuk meg Tiboláné Kovács Zsuzsától, a ZÁÉV humánpolitikai vezetőjétől.

Dalia László

– Jól tudom, a ZÁÉV-nél most éppen nincs munkásfelvétel? Ezek szerint, a képzést a hosszú távú befektetésnek tekintik, ami elsősorban a jövőnek szól?

– Valóban, jelenleg az általunk vállalt projektekhez megvan a szükséges létszámunk. Ez azonban nem jelenti azt, hogy felhagyhatunk a szakképzéssel – magyarázta a humánpolitikai vezető. – Zalaegerszegen és Nagykanizsán is van tanműhelyünk, ötfős oktatói gárdát foglalkoztatunk. Kőműves, festő, hidegburkoló, ács-állványozó és villanyszerelő – gyakorlatilag minden építőipari – szakmában képezünk szakmunkásokat. Nem könnyű az oktatóink dolga, hiszen nem a legjobb képességű tanulók választják ezeket a szakmákat. Ráadásul sok közöttük a hátrányos helyzetű gyerek, akikkel nem kevés gond van, meglehetősen gyakori az igazolatlan hiányzás.

Tiboláné Kovács Zsuzsa, a ZÁÉV humánpolitikai vezetője

– A tanulók a tanműhelyeken kívül is szerezhetnek gyakorlatot, vagyis dolgozhatnak építkezéseken is?

– Már évekkel ezelőtt felállítottuk az oktatási-kivitelezési díviziót, ami azt jelenti, hogy a tanulók természetesen részt vesznek a termelésben is. Minden esélyük megvan arra, hogy elsajátítsák a szakmai fogásokat, hiszen régi, tapasztalt szakmunkásokkal dolgoznak együtt. Szinte az ország valamennyi táján jelen vagyunk, csak a központunk székhelye Zalaegerszeg, igazgatóságunk van Budapesten és Pécsett is. Leginkább egészségügyi intézményeket, fürdőket és sportlétesítményeket építünk. Dolgozunk a zalaegerszegi és a nagykanizsai kórháznál, a körmendi fürdőnél és a szombathelyi Haladás és az MTK stadionjánál, valamint a Népstadionnál.

– A magasabb bérek miatt nagy a csábítás külföldi munkára? A tanulók hányad része marad a cégnél?

– Bár nálunk mindig van munkalehetőség, általában az itt végzett szakmunkások 10-15 százaléka marad nálunk. A többség vagy saját, vagy a családi vállalkozásban dolgozik tovább, és nem kevesen Ausztriába, Németországba mennek dolgozni. Ezen a vidéken akár a napi ingázás is megoldható, hiszen közel van Ausztria.

– Mennyit költ a ZÁÉV szakképzésre?

– Szerencsére az állam már nagyvonalúan támogatja a szakképzést, s a költségek javát visszatéríti, így évente 12 millió forintot fordítunk a szakmunkástanulók oktatására.

– A kötelező juttatásokon felül kapnak-e bármit a tanulók?

– Nálunk annak alakult ki hagyománya, hogy a szakmai versenyek győzteseit, helyezettjeit megjutalmazzuk.

Nyíregyháza, Complex Trade Kft.

A versenyen a megye legkreatívabb ipari gépészét keresték

A nyíregyházi Complex Trade Kft. az elmúlt években ipari gépésszel, azaz géplakatos szakképzettségű szakemberekkel nem tudta bővíteni a létszámát, így igencsak megörült annak a lehetőségnek, hogy a tanulószerződéses rendszer keretében részt vehet a tanulóképzésben.

L. Tóth Lajos

A Complex Trade Kft. fő profilja a gépgyártás, a gépjavítás és -szerelés. Főbb megrendelőik gumi- és járműipari multinacionális cégek, amelyeknél a gépek üzemzavaros meghibásodásának javítását végzik, valamint rajzdokumentációk alapján gépegységeket, gépeket gyártanak és telepítenek.

– A tanulószerződéses rendszer által lehetőségünk nyílt arra, hogy magunk tudjuk kinevelni a szükséges szakember-utánpótlást. Tanulóképzéssel 2014-től foglalkozunk, az első tanévben hat tanulónk tett sikeres szakmunkás vizsgát – mondta el Nagy András, a Complex Trade Kft. ügyvezetője.

– A tanulók valós termelési körülmények mellett sajátíthatják el azokat az eljárásokat, folyamatokat, amelyeket az iskolában – elméletben – megtanultak. Megismerik a gépek, eszközök, szerszámok gyakorlati alkalmazását és kezelését, mégpedig a legnagyobb biztonság betartása mellett. A tanulókat a tanulószerződés arra kötelezi, hogy munkaképes állapotban a megadott időpontban meg kell jelenniük az üzemben, ahol a cég által kijelölt, mestervizsgával rendelkező szakmunkás foglalkozik velük. A napi feladataik a cég határidős munkáihoz kapcsolódnak. Az alkatrészeket, egységeket, műszakirajz dokumentációról a legjobb tudásuk szerint, a mesterek állandó ellenőrzése mellett készítik el, aktívan részt vesznek a legyártott alkatrészek, eszközök beépítésében is, így meggyőződhetnek az alkatrészek méretpontosságáról, illetve annak fontosságáról. A szakma népszerűsítése érdekében rendeztünk egy versenyt, amelyen a megye legkreatívabb ipari gépészét kerestük. Itt lehetőségük nyílt a tanulóknak az önálló gondolatuk, ötletük megvalósítására.

Precíz alaposság

A Complex Trade Kft. telephelye

– A cég régebbi dolgozói igen pozitívan állnak hozzá a tanulók gyakorlati oktatásához – hangsúlyozta az ügyvezető. Ezt az is bizonyítja, hogy közülük hárman is jelentkeztek a tanfolyam elvégzésére, és már sikeresen le is tették a mestervizsgát a kereskedelmi és iparkamaránál – emelte ki Nagy András.

Sopron, Vira Szépségszalon Kft.

A képzéssel mindkét fél jól járhat

A tanulószerződések akkor hatékonyak, ha a fiatalok és a vállalkozások igényeit egyaránt kielégítik – vélekedett Gangl Judit, a soproni Vira Szépségszalon Kft. tulajdonosa. Amennyiben megfelelő a felek együttműködése, úgy mindannyian jól járnak: a kiemelkedő képességű tanulók a végzés után helyben munkát kapnak, a szakképzéssel foglalkozó cégeknek pedig segít a munkaerő-utánpótlásban. Tapasztalatom szerint sajnos kevés tanuló váltja be ezeket a reményeket.

Gangl Judit, a soproni Vira Szépségszalon Kft. tulajdonosa

Kocsi Margit

A Vira Szépségszalonban jelenleg tíz kozmetikusjelölt tanulja a szakmát tanulószerződés keretében. A csoport fele első évfolyamos, tanulmányi idejük két évig tart. A másik öt fiatal harmadik évfolyamos, még a korábbi „ráépülős” rendszerben kezdték, tanulmányi idejük egy évig tart. Gangl Judit szerint különösebb feltételeket nem szabnak részükre. Elvárják tőlük a precíz munkát és azt, hogy a gyakorlati képzéseken pontosan jelenjenek meg. Az ösztöndíjukat csakis a sikeres szakmai vizsga letétele alapján növelik, aki nem teljesíti az alapokat, és elégtelen osztályzatot kap a gyakorlati vizsgán, az nem részesül emelésben.

– Eddigi tapasztalataink alapján a rendszer akkor működne jól, ha a jogszabályok nem változnának évente. A tanárok és mi is csak kapkodjuk a fejünket, mert képtelenség követni a változásokat – hangsúlyozta a szépségszalon vezetője.

Nem hallgatta el az egyéb nehézségeket, például azt sem, hogy kezdetben gyakorló kozmetikusokat, aztán erre épülően kozmetikusokat képeztek. Szerinte ez volt a lehető legszerencsétlenebb megoldás. Most viszont örül annak, hogy az idei évtől megszűnt ez a rendszer.

A megoldást igénylő feladatok közé sorolta az adminisztratív terhek csökkentését is.

– A tanulószerződések oldalszáma minden évben növekszik, ezt egyszerűsíteni kellene – mondta. Fontosnak tartja az oktatók adminisztrációs leterheltségének enyhítését, mert a sok munka mellett, amit a cégnél végeznek, kevés idő jut az adminisztrációra.

– Az oktatókat hagyni kellene a saját elképzelésük alapján dolgozni, mivel az elméleti képzésben a tankönyvek nem mindig képesek követni a változásokat – hangsúlyozta. Szerinte a cégeknek, ha versenyképesek akarnak lenni, rugalmasan és azonnal kell reagálniuk az új trendekre a kozmetikus szakmában.

Gangl Judit végül a felvételikre is kitért és azt kifogásolta, hogy az érettségin megbukott tanulókat megelőlegezett bizalommal felveszik szakmai képzésre, abban a reményben, hogy közben leteszik a vizsgát.

– A tapasztalatom szerint ezek a fiatalok sem az érettségit, sem a szakvizsgát nem teszik le. A szakmai színvonal emelése érdekében tehát ezen is változtatni kellene, mert így a vállalkozások elkerülhetnék azokat a problémákat, amelyek abból fakadnak, hogy az ilyen tanulók később bejelentés nélkül, egyszerűen nem érkeznek meg a képzőhelyre.

Mindezek ellenére Gangl Judit követendőnek tartja a Vira Szépségszalon példáját mások számára is. Szerinte fontos, hogy a vállalkozások minél több tanulót foglalkoztassanak, mert közülük a legtehetségesebbek az utánpótlást biztosítják számukra.

Sopron, Státusz 2002 Kft., Tercia étteremlánc

Néhány évig maradnak a fiatalok

A klasszikuson kívül a mozgó vendéglátás rejtelmeivel is megismerkedhetnek a soproni Deák és a Tercia Hubertus étterem tanulói. A Státusz 2002 Kft. – Tercia étteremlánc családi vállalkozás egyik tulajdonosa, Takácsné Pölöskey Dóra szerint ez a téma például hiányzik a tanulók szakmai képzéséből.

Losonczi Lívia

– Mit takar a mozgó vendéglátás fogalma?

– Az éttermi vendéglátástól eltérően a külső helyszíneken megrendezett események vendéglátással kapcsolatos teendőit jelenti, például sátras lakodalmak, új létesítmények átadó ünnepségei, vagy például cégeknél tartandó rendezvények esetében. Borászatban, kastélyban, várban, vagy akár szabadtéren is meg tudjuk olyan színvonalon oldani a vendégek hideg-meleg étellel, itallal történő ellátását, mint az éttermeinkben. Megvannak a szükséges eszközeink: bútorzat, teríték, gépek, sütő, főző, hűtő berendezések és természetesen kell a szakképzett személyzet is.

– Hány tanulószerződéses diákjuk van?

– Jelenleg 27 szerződéses diákunk van, felszolgáló, szakács és vendéglátó-ipari eladó szakmákban. A létszám egyébként évről évre változik. Tavaly sokkal kevesebb tanulónk volt.

– Tudnak-e állást ajánlani a végzősöknek?

– Évről évre van olyan végzős diák, akinek állást ajánlunk fel. Most is többen dolgoznak nálunk azok közül, akik tanulóként nálunk végeztek. Soproron kívül Kópházán és Fertőendréden is vannak egységeink, így több helyen is el tudjuk helyezni őket. Nagyon szeretünk a nálunk végzett, általunk betanított, agilis, talpraesett fiatalokkal dolgozni. Bár közel a határ, a szakképzett fiatalok pár évig nálunk maradnak. Egyrészt még nem elég tapasztaltak és magabiztosak, hogy ismeretlen helyen megállják a helyüket, másrészt számít a jó kollektíva, cégünk megbízhatósága, jó hírneve.

– Az osztrák határ közelsége jelent-e valamilyen pluszt a képzésben?

– A német mindenképpen előtérbe kerül más nyelvekkel szemben. A tanulók fontosnak érzik, hogy minél magasabb szinten beszéljenek, és az éttermeinkben ezt élőben gyakorolhatják. Az utóbbi években egyébként az angol nyelv iránt is egyre nő az igény.

– Véleményük szerint változott-e a szakképzés színvonala az utóbbi évek szakképzést érintő változásai nyomán?

– A színvonal emelkedésével kapcsolatban sajnos nem igazán tudok jó példákat említeni. S ez nem kimondottan az oktatók hibája. Talán régebben nagyobb hangsúlyt fektettek és több időt szenteltek a tanulók szakmai képzésére. Szerintünk az a legjobb, ha minél hamarabb elkezdődik a gyakorlati képzés.

– Milyen tapasztalataik vannak a tanulószerződéses rendszerrel kapcsolatban? Változtatnának-e valamin?

– Nagyon jó a kapcsolatunk a kamarával és az iskolákkal is. Maga a rendszer jól működik, előnye, hogy havonta tudjuk érvényesíteni a tanulók után járó szakképzési támogatást a korábbi évi egyszeri elszámolás helyett. Ez viszont nagyobb adminisztrációs terhet jelent nekünk, hiszen a korábbi egy helyett évente 12 bevallás készül.

A Hubertus étteremben jelenleg 27 szerződéses diák dolgozik